

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਬੈਂਕ

ਵਿਸ਼ਾ : ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਾਸਤਰ

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ! ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਾਸਤਰ 10+1, 10+2 ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ 1 ਅੰਕ, 4 ਅੰਕਾਂ ਤੇ 10 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਗੇ, ਉੱਥੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣਗੇ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਭਿਆਸ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਜਾਓਗੋ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਸ.ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ ਮਨੌਲੀ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਜੀਤਗੜ੍ਹ
ਮੋ: 9501024722

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ

ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਸ.ਮਾਡਲ ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ
3B – I - ਮੁਹਾਲੀ
ਅਜੀਤਗੜ੍ਹ
ਮੋ: 9914051896

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਹਣੀ ਦੁੱਗ

ਲੈਕਚਰਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਸਰਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਮਜਾਤੜੀ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਜੀਤਗੜ੍ਹ
ਮੋ: 9463867677

ਜਮਾਤ- 10+1

ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ

(ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

ਪਾਠ-1 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਰੱਤਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਤੇ ਇਸਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 Politics ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਕਿਸਨੇ ਲਿਖੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਮਨੁੱਖ ਇਕ ..... ਜੀਵ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਨਗਰ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪੋਲਿਟਿਕਸ ਯੂਨੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ..... ਅਤੇ ..... ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ..... ਦਾ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ..... ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਯੂਨਾਨ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ..... ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਪਾਠ-2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸ ਕਾਲ ਨਾਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕਿਹੜਾ ਵਿਦਵਾਨ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਿਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕਿਸ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਮੰਨਿਆ?

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ..... ਨੂੰ ਸਭ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦਾ ਮਾਤਰੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ..... ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 “ਇਤਿਹਾਸ ਭੂਤਕਾਲ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ।” ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
1. ਬਰਗਾਸ 2. ਪ੍ਰੋ: ਸੀਲੇ 3. ਫਰੀਸੈਨ

ਪਾਠ-3 ਨਾਗਰਿਕ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਾਗਰਿਕ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 2 ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਖੁਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ 2 ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਬੰਧੀ 2 ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲਈ 2 ਜੁਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੱਸੋ?

ਠੀਕ ਗਲਤ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
1. ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ   2. ਨਗਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਨਗਰ ਰਾਜ ਕਿੱਥੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ?
1. ਯੂਨਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ   2. ਯੂਨਾਨ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਵਿਚ   3. ਇਟਲੀ ਅਤੇ ਰੋਮ ਵਿਚ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?
1. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
2. ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
3. ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਬਾਲਗ ਨੂੰ ..... ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ..... ਹੋਣਾ ਜੁਰੀ ਹੈ।

ਪਾਠ-4 ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕੋਈ 2 ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕੋਈ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕੰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹੜੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਤੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਮਨੁੱਖ ਇਕ ..... ਜੀਵਾਂ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ ਇਕ ਹੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ..... ਪਾਸੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ..... ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ..... ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜਰੂਰੀ ਹਨ?
1. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 2. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 3. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੱਢਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?
1. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 2. ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 3. ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ?
1. 61ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ 2. 99ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ 3. 42ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?
- 1) 30 ਸਾਲ 2) 25 ਸਾਲ 3) 35 ਸਾਲ

ਪਾਠ-5 ਕਾਨੂੰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ‘ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਚੇ ਦਾ ਨੀਵੇਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ।’ ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਸਰੋਤ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ..... ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਜਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ..... ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਗੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ..... ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਬੈਠਕ ਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ..... ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ-6 ਸੁਤੰਤਰਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਤੱਤ ਦੱਸੋ ਜਿਹੜਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਲਿਬਰਟੀ ਸ਼ਬਦ ਲਾਤੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤਿ-ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਉਲਟਾ ਰੂਪ ਹੈ- ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ,

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਿਹੜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਕਾਰਤਾਮਕ ਅਤੇ ..... ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੱਖ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਰਥ..... ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 “ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤਿ-ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਉਲਟਾ ਰੂਪ ਹੈ” ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?

- 1) ਮਕੈਨੀ
- 2) ਟੀ.ਐਚ. ਗਰੀਨ
- 3) ਜੀ.ਡੀ.ਐਚ. ਕੋਲ
- 4) ਪ੍ਰੋ: ਸੀਲੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

1. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

2. ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

3. ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

- 1) ਅਤਿ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ
- 2) ਪ੍ਰਾਨਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
- 3) ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਣਾ

ਪਾਠ- 7 ਸਮਾਨਤਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕਦੋਂ ਆਈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਛੂਆਛੂਤ ਦਾ ਅੰਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕਿਸ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿਚ ਜਾਤੀ, ਰੰਗ, ਲਿੰਗ, ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 “ਜਿਥੇ ਅਮੀਰ ਤੇ ਗਰੀਬ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਵਾਮੀ ਤੇ ਦਾਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ” ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ।

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਭਰੋ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ..... ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਕੁਦਰਤੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ..... ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ..... ਵਿਚ ਆਈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ..... ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ।

ਪਾਠ- 8 ਨਿਆਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਨਿਆਂ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 Justice ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਲੈਟੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੰਥ ..... ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ..... ਸਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਨਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਨਿਆਂ Justice ਸ਼ਬਦ ਦੇ Jus ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ..... ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾ ..... ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 “ਨਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ” ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ:
 1) ਜੇ.ਐਸ. ਮਿਲ 2) ਮੇਰੀਆਮ 3) ਸਾਲਮੰਡ

ਪਾਠ- 9 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਦੋਂ ਬਣੀ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਕੌਣ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਭਾਰਤ ਇਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ ਹੈ- ਕਿਵੇਂ?

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ..... ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ..... ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ..... ਰਾਜ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਚੀਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ..... ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ..... ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਨਾਂ ਮਾਤਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ..... ਉਮਰ ਤੇ ਰਿਟਾਈਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ..... ਉਮਰ ਤੇ ਰਿਟਾਈਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਗ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ?

1) 1930 2) 1920 3) 1936

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਦੋਂ ਹੋਈਆਂ?
 1) ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਈ 2004   2) ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਈ 2007   3) ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਈ 2009

ਪਾਠ- 10 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦ ਕਦੋਂ ਜੋੜੇ ਗਏ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਆਤਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਅੱਖਰ ਲਿਖੋ?
- ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ:**
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸ਼ਬਦ ..... ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ..... ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਸੀ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ..... ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸੰਸਦੀ ਢਾਂਚਾ ..... ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਘਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ..... ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ..... ਉਮਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ..... ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ..... ਮੁੱਖੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ..... ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ..... ਸਾਲ ਹੈ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ- 11 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਅਨੁਛੇਦ) ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਤਦਾਨ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ..... ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ..... ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੇਂ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਦੁਆਰਾ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ..... ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ..... ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ..... ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ..... ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ..... ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21 ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ..... ਲਿਪੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

- 1) ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼   2) ਹਰਿਆਣਾ   3) ਜੰਮ੍ਹ ਕਸ਼ਮੀਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਹਨ?

- 1) 15 ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ   2) 12 ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ   3) 18 ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

- 1) 20 ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ   2) 25 ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ   3) 22 ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਉਮਰ ਕਿਹੜੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

- 1) 61ਵੀਂ ਸੋਧ   2) 42ਵੀਂ ਸੋਧ   3) 44ਵੀਂ ਸੋਧ

ਪਾਠ-12 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲਏ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਤੋਂ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਤੱਕ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਮੁਫਤ ਤੇ ਜਰੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਸ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਮੁਫਤ ਤੇ ਜਰੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿੰਨੇ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਕੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਆਂਯੋਗ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲੇਖ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਕੋਲ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ..... ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ..... ਕੋਲ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਤੋਂ ..... ਵਿਚ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਲੇਖ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ..... ਕੋਲ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ..... ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਤੋਂ ..... ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- A) ਅਨੁਛੇਦ 23 ਅਤੇ 24
B) ਅਨੁਛੇਦ 19 ਤੋਂ 22
C) ਅਨੁਛੇਦ 25 ਤੋਂ 28
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਕਿਹੜੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
- A) 44 ਵੀਂ ਸੋਧ B) 42 ਵੀਂ ਸੋਧ C) 93 ਵੀਂ ਸੋਧ

ਪਾਠ-13 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅੰਕਿਤ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਕਿਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਮਿਲੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ..... ਭਾਗ ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅੰਕਿਤ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ..... ਤੋਂ ..... ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ..... ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪਿੱਛੇ ..... ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ..... ਅਤੇ ..... ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ..... ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਦਸੰਬਰ 2002 ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ..... ਸੋਧ ਨੇ 14 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਜਰੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ।

ਪਾਠ- 14 ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕਿਹੜੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵ ਅੰਕਿਤ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ..... ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ..... ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ..... ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵ ਅੰਕਿਤ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਮੌਲਿਕ ਕਰੱਤਵਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਤੀਜੇ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪਾਠ- 15 ਰਾਜ- ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਤੱਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜ ਦੇ ਚਾਰ ਜਰੂਰੀ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜਰੂਰੀ ਤੱਤ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 “ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਤੇ ਇਸਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ” ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ?

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸਟੇਟ ਸ਼ਬਦ ਲਾਤੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ..... ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਸੋਂ ..... ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ..... ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ..... ਸਰਕਾਰ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ..... ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ‘ਰਾਜ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸਚਿਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਕ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।’ ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
- 1) ਗੈਟੇਲ 2) ਲਾਸਕੀ 3) ਗਾਰਨਰ 4) ਹਾਲੈਂਡ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਰਾਜ ਦੇ ਜੂਰੀ ਤੱਤ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?

- 1) ਵਸੋਂ   2) ਨਿਸਚਿਤ ਭੂਮੀ   3) ਸਰਕਾਰ   4) ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ   5) ਸਾਰੇ ਹੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਰਾਜ ਦੇ ਗੈਰ ਜੂਰੀ ਤੱਤ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- 1) ਵਸੋਂ   2) ਨਿਸਚਿਤ ਭੂਮੀ   3) ਸਥਿਰਤਾ

ਪਾਠ- 16 ਸਮਾਜ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ - ਰਾਜ ਨਾਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 'ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਿੱਤਰਤਾਪੂਰਨ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸਮਾਜ ਹੈ' ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?

- 1) ਪਲੈਟੋ   2) ਲੀਕਾਕ   3) ਡਾ. ਜੇਕਮ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 'ਰਾਸ਼ਟਰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਏਕਤਾ ਵਾਲੇ ਇਕ ਹੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੱਸੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਹੀ ਨਸਲ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਹੈ', ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?

- 1) ਲਾਰਡ ਬ੍ਰਾਈਸ   2) ਬਲੰਸਲੀ 3) ਬਰਗਾਸ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤੱਤ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

- 1) ਸਾਂਝੀ ਨਸਲ   2) ਭੂਗੋਲਿਕ ਏਕਤਾ   3) ਸਾਂਝੀ ਭਾਸ਼ਾ   4) ਸਾਰੇ ਹੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ..... ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਸ਼ਟਰ ਸ਼ਬਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ..... ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨੇਸ਼ਨ ਸ਼ਬਦ ਲਾਤੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ..... ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਮਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਕੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਕੀ ਸਮਾਜ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਿਸਚਿਤ ਭੂਮੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜੂਰੀ ਹੈ?

ਪਾਠ 17 - ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁਦਾਇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 'ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਛੁੱਕ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਸਮੁਦਾਇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ', ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?

- 1) ਗਿਨਜ਼ਬਰਗ   2) ਬੋਗਾਰਡਸ   3) ਮੈਕਾਈਵਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਮੁਦਾਇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- 1) ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ

- 2) ਮਿਆਦ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ

- 3) ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ

- 4) ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਧਾਰ ਤੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ..... ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਸੋਂ, ਭੂਮੀ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜੂਰੀ ਹੈ।

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ..... ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸਮੁਦਾਇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ..... ਸਮੂਹ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕੀ ਸਮੁਦਾਇ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਸਮੂਹ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕੀ ਸਮੁਦਾਇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਅਵਧੀ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਮੁਦਾਇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਜੁੜੀ ਸਮੁਦਾਇ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਕੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁਦਾਇ ਦੋਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਜੁੜੀ ਹਨ?

ਪਾਠ 18 - ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ..... ਚਲਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ..... ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ..... ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵ ਉਤਮ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ..... ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਜਿਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖਤੀ ਹੋਣ ਉਸਨੂੰ ..... ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ..... ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖਤ ਨਾ ਹੋਣ ਉਸ ਨੂੰ ..... ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸਨੂੰ ..... ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ ..... ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਕਿਹੜੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- 1) ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ
  - 2) ਕਠੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ
  - 3) ਲਚਕੀਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕਿਹੜਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਗੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- 1) ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ
  - 2) ਕਠੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ
  - 3) ਅਣ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਕਿਹੜਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਸਚਿਤ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- 1) ਲਚਕੀਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ
  - 2) ਕਠੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ
  - 3) ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਇਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਕੀ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜੁੜੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਕਠੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਕੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਪਾਠ- 19 ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1** ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ..... ਨੇ ਕੀਤਾ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2** ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਹੋਣ ਉਸਨੂੰ ..... ਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3** ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ..... ਵਿਚ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4** ਇਕਾਤਮਕ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5** ਸੰਘਾਤਮਕ ਰਾਜ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ..... ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6** ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੂਪ ਦੱਸੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7** ਨਿਰਕੁਸ਼ ਤੰਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8** ਬਹੁਜਨ ਤੰਤਰ ਜਾਂ ਭੀੜਤੰਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9** ਇਕਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।

ਪਾਠ- 20 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ- ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾਵਾਦੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1** ਲੋਕਤੰਤਰ ..... ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2** ਆਪੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ..... ਦਾ ਯੁੱਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3** ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4** ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ..... ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਹੋਵੇ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5** ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮੁੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ..... ਕਲਿਆਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6** ..... ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7** ..... ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8** ..... ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਾਂਗਡੇਰ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9** ਲੋਕਤੰਤਰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦਾ ਪਰ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ..... ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10** ‘ਲੋਕਤੰਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਸਨ ਹੈ।’ ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
- 1) ਪ੍ਰੋ: ਸੀਲੇ 2) ਲਾਰਡ ਬ੍ਰਾਈਸ 3) ਗੈਟਲ 4) ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11** ‘ਲੋਕਤੰਤਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।’ ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
- 1) ਪ੍ਰੋ: ਡਾਇਸੀ 2) ਲਾਰਡ ਬ੍ਰਾਈਸ 3) ਪ੍ਰੋ: ਸੀਲੇ

ਇਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਕੋਈ ਇਕ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਲੋਕਤੰਤਰ (Democracy) ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿੰਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਿੰਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ?

ਪਾਠ 21 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ- ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ ਹਨ?
- 1) ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ   2) ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ   3) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ   3) ਤਿੰਨੋਂ ਹੀ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ?
- 1) ਸੰਸਦੀ   2) ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- 1) ਭਾਰਤ   2) ਚੀਨ   3) ਅਮਰੀਕਾ   4) ਰੂਸ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ?
- 1) ਜਾਪਾਨ   2) ਭਾਰਤ   3) ਅਮਰੀਕਾ   4) ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ..... ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਉਤਰਦਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ..... ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੁੱਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ..... ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜਿਥੇ ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਨਾਂ ਮਾਤਰ ਤੇ ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇਕਰੂਪਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਇਕ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਪਾਠ-22 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ - ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸ ਅੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ?
 1) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 2) ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ 3) ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸ ਅੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ?
 1) ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ 2) ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ 3) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸ ਅੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ?
 1) ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ 2) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 3) ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 'ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਹ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ।' ਇਹ ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ?
 1) ਗਾਰਨਰ 2) ਗੈਟਲ 3) ਗਿਲਕ੍ਰਾਈਸ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ..... ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ..... ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਜੇਕਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ..... ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪਿਤਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ..... ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ..... ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ..... ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਕੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-23 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ- ਇਕਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸੰਘਾਤਮਕ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
- ਇਕਾਤਮਕ
  - ਸੰਘਾਤਮਕ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਕੋਲ ਕੰਮ ਦੀ ਜਿਆਦਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਇਕਾਤਮਕ
  - ਸੰਘਾਤਮਕ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ?
 1) ਇੰਗਲੈਂਡ 2) ਅਮਰੀਕਾ 3) ਰੂਸ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ?
 1) ਇਕਾਤਮਕ 2) ਸੰਘਾਤਮਕ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ.....ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕੀ ਇਕਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਸਰਵਉਚ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਜਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵੱਡੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ? ਇਕਾਤਮਕ ਜਾਂ ਸੰਘਾਤਮਕ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕੀ ਸੰਘਾਤਮਕ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਪਾਠ- 24 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ - ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦਾ ਇਕ ਸਦਨ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ..... ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ..... ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਦੋ ਸਦਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ..... ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ..... ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ..... ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ..... ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਭਾਰਤ ਦੇ..... ਦੀ ਚੌਣ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਆਮ ਕਰਕੇ ਕਿੰਨੇ ਸਦਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਦੋ ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਾਲੇ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਨਿੰਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕੀ ਦੂਜਾ ਸਦਨ ਪਹਿਲੇ ਸਦਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਹੌਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਜਨਤਕ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮੰਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-25 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ- ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ..... ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ..... ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅੰਗ ਹੈ ਜੋ ..... ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ..... ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ..... ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹੈ।

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨਿਆਇਕ ਪੁਨਰਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਨਿਆਇਕ ਪੁਨਰਨਿਰੀਖਣ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸ ਦੇ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 'ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਪਰਖਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਈ ਕਸੌਟੀ ਨਹੀਂ' ਕਿਸਦਾ ਕਥਨ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੇ ਸਾਂਤੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ- 26 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦਾ ਸਰੂਪ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਜਦੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਅੰਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਉਹ..... ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਹ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ..... ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਤੇ..... ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ..... ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ ..... ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਰਿਟਾਈਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ..... ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ..... ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਘਾਤਮਕ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕਾਤਮਕ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਤੇ ਬਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕੁੱਧ ਦੀ ਦਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਕਿਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ 27 ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ..... ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ..... ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ..... ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸਰਕਾਰੀਆ ਆਯੋਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ..... ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸਰਕਾਰੀਆ ਆਯੋਗ ਦੇ ਅਧਿਅਕਸ਼ ..... ਸਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ..... ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ..... ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ..... ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਕਠੋਰ ਤੇ ਸਰਵ ਉਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚਕਿੰਨੇਅਨੁਛੇਦ, ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦੋ ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਘਾਤਮਕ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਤੇ ਕੌਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆਂ, ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਿਸ ਕੋਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਪਾਠ- 28 ਸੰਘੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿਚ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਅਨੁਛੇਦ 53
  - ਅਨੁਛੇਦ 52
  - ਅਨੁਛੇਦ 58
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- 5 ਸਾਲ
  - 8 ਸਾਲ
  - 6 ਸਾਲ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਕਿੰਨੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
- 1,50,000 ਰੁ: ਮਹੀਨਾ
  - 1,25,000 ਰੁ: ਮਹੀਨਾ
  - 1,55,000 ਰੁ: ਮਹੀਨਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4** ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਬਾ ਪਾਟਿਲ
  - ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਖਰਜੀ
  - ਡਾ. ਏ.ਪੀ.ਜੇ. ਅਬਦੂਲ ਕਲਾਮ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5** ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ..... ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਰ ਕੰਮ ..... ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ..... ਰੁ: ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ..... ਸਾਲ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9** ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ..... ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10** ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਨੇ ..... ਵਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਲਈ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ..... ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12** ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ..... ਸਾਲ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦਾ ..... ਸੈਨਾਪਤੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਕਿਸ ਅਨੁਛੇਦ ਅਧੀਨ ਵਰਣਿਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦਾਂ ਅਧੀਨ ਸੰਕਟਕਾਲ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17** ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਨਾਮਜਦ ਸੈਂਬਰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਮੁੱਕਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20** ਕਿਸਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21** ਲੋਕਸਭਾ ਨੂੰ ਕੌਣ ਕਿਸਦੀ ਸਲਾਹ ਤੇ ਭੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22** ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਚਨਚੇਤ ਫੰਡ ਤੇ ਕਿਸਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23** ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24** ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26 ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਕੌਣ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-29 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ..... ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ..... ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ..... ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ..... ਸਾਲ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ..... ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ..... ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ..... ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਧਿਅਕਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਹੜੇ ਸਨ?

1) ਸ੍ਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ 2) ਸ੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ

3) ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

1) ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ 2) ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ 3) ਉਪ ਮੰਤਰੀ 4) ਸਾਰੇ ਹੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ 2) ਗਵਰਨਰ 3) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਕਿਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੇਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਲੋਕ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੌਣ ਕਿਸਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਭੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਨੇਤਾ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17 ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18 ਸਮੂਹਿਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19 ਸਭ ਤੋਂ ਉਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20 ਮੰਤਰੀਆਂ ਲਈ ਕਿਸਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

ਪਾਠ- 30 ਸੰਘੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ- ਸੰਸਦ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1** ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ?
- 550
  - 518
  - 562
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2** ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- 14
  - 10
  - 12
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3** ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ?
- 14 - 8
  - 15 - 4
  - 13 - 7
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4** ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕੌਣ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
  - ਸੰਸਦ
  - ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5** ਲੋਕ ਸਭਾ..... ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6** ਧਨ ਬਿੱਲ ਸਬੰਧੀ..... ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7** ਭਾਰਤ ਵਿਚ 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ..... ਸਾਲ ਵਿਚ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8** ..... ਇਕ ਸਥਾਈ ਸਦਨ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9** ਸੰਸਦ ਵਿਚੋਂ ਪਾਸ ਬਿਲ ..... ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਹਾਰੋਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10** ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ..... ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11** ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12** ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13** ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14** ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15** ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16** ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17** ਧਨ ਬਿੱਲ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18** ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਸਦਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19** ਭਾਰਤੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਕੌਣ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20** ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21** ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਕੋਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22** ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23** ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚੋਂ ਕੌਣ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24** ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ- 31 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ- ਰਾਜਪਾਲ, ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ
  - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
  - ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿਸ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਰਾਜਪਾਲ
  - ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
  - ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਦੁਆਰਾ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅਧੀਨ ਕਿਹੜੇ ਮੰਤਰੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?
- ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ
  - ਉਪ ਮੰਤਰੀ
  - ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਕਿਸਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਲੋਕ ਸਭਾ ਦਾ
  - ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ
  - ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ..... ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ..... ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ..... ਕੌਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਤੇ..... ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ..... ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਉਮਰ ਸੀਮਾ ਕਿੰਨੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕੌਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਏਜੰਟ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-32 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?

- 500
- 200
- 210

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਉੱਤੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?

- (A) ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਬਹਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ (B) ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ (C) ਆਯੋਗ ਬਣਾ ਕੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਹਨ:

- (A) ਹਰਿਆਣਾ (B) ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ (C) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਹਨ?

- (A) 100 (B) 117 (C) 72

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ..... ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ..... ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਇੱਕ ਮੈਂਬਰੀ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ..... ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ..... ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਯੋਗ ਸਮਝੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ..... ਬੁਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਕਿੰਨੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਕੀ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਐਂਗਲੋ ਇੰਡੀਅਨ ਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਵਿਧਾਨ ਸਭ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਰੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

ਪਾਠ-33 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਫੀ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੌਗੀਆ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ‘ਰਾਜੂਕਾ’ ਅਤੇ ਮੁਗਲਕਾਲ ਵਿੱਚ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ..... ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
 (ਉ) ਕਲੈਕਟਰ   (ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ   (ਇ) ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
 (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:
 (ਉ) ਧਾਰਾ 144   (ਅ) ਧਾਰਾ 356   (ਇ) ਧਾਰਾ 370   (ਸ) ਧਾਰਾ 302

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-
 (ਉ) ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਅ) ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ (ਇ) ਸਿੰਜਾਈ ਵਿਭਾਗ
 (ਸ) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਜਨਮ ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ-
 (ਉ) ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ (ਅ) ਸੈਂਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਇ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰੀ
 (ਸ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਕਿਸਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਤੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਪੰਚ ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਕੁਵਰਤੇਂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਕੌਣ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-34 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ..... ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ..... ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ..... ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ..... ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਜਿਹੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਿੱਧੇ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ..... ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 22 ਦਸੰਬਰ 2008 ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਨੇ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਸਮੇਤ ਕਿੰਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।
 (ਉ) 31 (ਅ) 30 (ਇ) 26 (ਸ) 40
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
 (ਉ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਅ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (ਇ) ਸਪੀਕਰ (ਸ) ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
 (ਉ) ਉੱਘਾ ਖਿਡਾਰੀ (ਅ) ਉੱਘਾ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ (ਇ) ਉੱਘਾ ਕਾਨੂੰਨਦਾਨ
 (ਸ) ਉੱਘਾ ਵਿਦਵਾਨ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲੋਂ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।
 (ਉ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (ਅ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਇ) ਮੁੱਖ ਜੱਜ (ਸ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਅਭਿਲੇਖ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਕਿਸਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
 (ਉ) ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ (ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ (ਇ) ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਕੌਣ ਹਨ? ਨਾ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਕੀ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਪਾਠ-35 ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ..... ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 28 ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ..... ਸਾਲ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ..... ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਇਹ ਜੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ..... ਹੋਵੇ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
 (ਉ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (ਅ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਇ) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (ਸ) ਮੁੱਖ ਜੱਜ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ?
 (ਉ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਅ) ਦਿੱਲੀ (ਇ) ਪਟਿਆਲਾ (ਸ) ਲੁਧਿਆਣਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ (ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ)।
 (ਉ) 90,000 ਰੁ: (ਅ) 80,000 ਰੁ: (ਈ) 60,000 ਰੁ: (ਸ) 95,000 ਰੁ:
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹੜਾ ਲੇਖ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ:
 (ਉ) ਬੰਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖੀਕਰਨ (ਅ) ਫਰਮਾਨ (ਈ) ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਿਛਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
 (ਉ) ਅਭਿਲੇਖ ਅਦਾਲਤ (ਅ) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ (ਈ) ਲੋਕ ਅਦਾਲਤ (ਸ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ

ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਦ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਤੇ ਕਰਤੱਵ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਕੌਣ ਚੁਕਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ?

4 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪਾਠ-1 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਆਪੁਨਿਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦਾ ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕਿਹੜੇ ਅਧਾਰਾਂ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸਤੂ ਸੰਬੰਧੀ ਤਜਰਬੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 “ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸੱਤਾਵਾਦੀ ਨਿਰਣਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਹੈ?” ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਅਰਥ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਸਬੰਧ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ਮਾਈ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣ ਹੈ?

ਪਾਠ-3 ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਾਗਰਿਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਜਮਾਂਦਰੂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜਕ੍ਰਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੋਈ 4 ਢੰਗ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਮਾਪਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? 4 ਸੁਝਾਅ ਦਿਉ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਜਨਮ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਲਹੂ-ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਭੂਮੀ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-4 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕੰਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ? ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਨੈਤਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰਤਾਵਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਸਪਰ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 “ਮੇਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਕਰਤਾਵਾਂ ਹੈ।” ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪਾਠ-5 ਕਾਨੂੰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਰਵਜਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਪਾਠ-6 ਸੁਤੰਤਰਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਕਾਰਤਮਕ ਪੱਖ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੱਖ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?

ਪਾਠ- 7 ਸਮਾਨਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕੁਦਰਤੀ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਨਾਕਾਰਤਮਕ ਪੱਖ ਦਾ ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਪੱਖ ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਕੀ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦੋ ਪੱਖ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ਪਾਠ-8 ਨਿਆਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਜਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੱਖ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਪਾਠ-9 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘਵਾਦ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਕਾਤਮਕਤਾਵਾਦ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕਿਹੜੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕੀ ਸੰਘਵਾਦ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ਪਾਠ-10 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ “ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ” ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕੀ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕੀ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਗਣਤੰਤਰ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕੀ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 42ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 “ਕੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ” ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ?

ਪਾਠ-11 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 “ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ”। ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਠੋਰ ਤੇ ਲਚਕੀਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕਹਿੰਗੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਯੋਗਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਪ੍ਰੋਸ਼ਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 “ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਲ ਬਦਲੀ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ”। ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਪਾਠ-12 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅੰਕਿਤ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਅਨੁਛੇਦ-19 ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸਾਧਾਰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸੀਂਮਤ ਹਨ?

ਪਾਠ-13 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸ਼ੁਰੂਪ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਹੀਨ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਿਹੜੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੇਸ਼ਨਟ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਆਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-14 ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਕਦੋਂ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕੀ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਸਬੰਧੀ ਸਾਡਾ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹੈ?

ਪਾਠ-15 ਰਾਜ - ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਤੱਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਦੇ ਚਾਰ ਆਧਾਰ ਭੂਤ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿੰਨੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੂਮੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵਸੋਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਸੰਘ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜ ਦੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਤੱਥ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-16 ਸਮਾਜ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ- ਰਾਜ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਮਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਇਹ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਪਾਠ-17 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁਦਾਇ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਮੁਦਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਾਰਜ ਕਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਮੁਦਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸਮੁਦਾਇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸਮੁਦਾਇ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁਦਾਇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਪਾਠ-18 ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਵਿਕਸਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਅਣ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਲਚਕੀਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?

ਪਾਠ-19 ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅਰਸਤੂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਕੁਸ਼ਤੰਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਰੂਪ ਦੱਸੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਅਰਸਤੂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਤਿਆ ਰੂਪ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਅਰਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁਗ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲੀਕਾਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪਾਠ-20 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ - ਲੋਕ ਤੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾਵਾਦੀ (ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਗੇ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਇਸਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਗਿਣਤੀ ਉਤੇ ਜਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਜਨਮਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਸੈਨਿਕ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪਾਠ-21 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ - ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗੁਣ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਅੰਗੁਣ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਚੰਗੀ ਹੈ?

ਪਾਠ-22 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ - ਇਕਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸੰਘਾਤਮਕ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੰਘਾਤਮਕ ਤੇ ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਖਰਚੀਲੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕੇਂਦਰਮੁਖੀ ਸੰਘ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸੰਘ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸੰਘਾਤਮਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਹੋਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਔਗੁਣ ਦੱਸੋ?

ਪਾਠ- 23 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ - ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਸੇ ਦੋ ਦਾ ਵਰਣਣ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਨਾ-ਮਾਤਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਬਹੁ ਪੁਰਖੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ਪਾਠ-24 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ - ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਦੋ-ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਦੋ ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਦੋ-ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਲੀਲਾਂ ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸਬਗਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-25 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ - ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਦੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਤੁਸੀਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਗੇ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਬੰਦੀ-ਪ੍ਰਤੱਖਰਨ ਲੇਖ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਮਹੱਤਵ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾਹੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

ਪਾਠ-26 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦਾ ਸਰੂਪ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਘਵਾਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਠੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸੰਘਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੌਸੋ ਜੋ ਇਕਾਤਮਕ ਸਰੂਪ ਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਸੰਘਾਤਮਕ ਰਾਜ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

ਪਾਠ-27 ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਘ ਸੂਚੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦ ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਬਚੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਪਾਠ-28 ਸੰਘੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਲਈ ਚੋਣ ਕੌਣ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੋਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਕਿੰਨੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ? ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਹੋਰ ਕੀ-ਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕਿਹੜੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਅਨੁਛੇਦ 352 ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪਾਠ-29 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਮੰਤਰੀਆਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਯੋਗਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਮੂਹਿਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ? ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-30 ਸੰਘੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ - ਸੰਸਦ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧਿਅਕਸ਼ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਵਿਧਾਨਿਕ ਬਿੱਲ ਸਬੰਧੀ ਦੋਨਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਬਿੱਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਧਨ ਬਿਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਪੜ੍ਹਤਾਸ਼ਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਪਾਠ-31 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ - ਰਾਜਪਾਲ, ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ? ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਅਧਿਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਰਾਜ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵਰਤਮਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?

ਪਾਠ-32 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਸਬੰਧੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਹੀਕਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

ਪਾਠ-33 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਪਾਠ-34 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਣਤਰ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨਿਆਂਇਕ ਪੁਨਰ-ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਸਰਵ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਪਾਠ-35 ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ-ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਉੱਚ-ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਉੱਚ-ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਉੱਚ-ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਉੱਚ-ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਉੱਚ-ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਰੰਭਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਉੱਚ-ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?

10 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਜਾਂ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਇਕ ਕਲਾ ਹੈ, ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਦੂਜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ, ਇਤਿਹਾਸ, ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਨੀਤੀ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ? ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ? ਦੋਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ? ਦੋਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ?

ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਆਦਰਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਕੁਦਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰੱਤਵਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 “ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਤਵ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ”, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਤਵ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਰਤਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 “ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਕਰਤਵ ਇਕ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹਨ”, ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:-
 1) ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਵ   2) ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਕਾਨੂੰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰੋਗੇ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ-2 ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਵਿਵੇਚਨਾਂ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕੀ ਹੈ? ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ-ਕਵਚ ਦੱਸੋ?

ਸਮਾਨਤਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 “ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਰਸਪਰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਨ”, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 “ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ”, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਨਿਆਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਨਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ? ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 “ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ” ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 “ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਤਾਸ਼ਾਲੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਗਣਰਾਜ ਹੈ।” ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- 1) ਗਣਤੰਤਰ   2) ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ   3) ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 “ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ ਹੈ।” ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੰਕਟਕਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਉਤੇ ਇੱਕ ਪੈਗ੍ਜਾ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸੀਂਮਿਤ ਹਨ? ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਕਿਹੜੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ? ਕੋਈ ਪੰਜ ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਮੌਲਿਕ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਰਾਜ- ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਤੱਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਸਮਾਜ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ- ਰਾਜ ਨਾਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਮਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁਦਾਇ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਮੁਦਾਇ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ? ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੁਦਾਇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸਮੁਦਾਇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸਮੁਦਾਇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਮੁਦਾਇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਅਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਔਂਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅਰਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਰਸਤੂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰੋਗੇ?

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰੂਪ - ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾਵਾਦੀ (ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ)

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਲੋਕਤੰਤਰ ਕੀ ਹੈ? ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਔਂਗੁਣ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ - ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਔਗੁਣ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਹੈ? ਕਾਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ - ਇਕਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸੰਘਾਤਮਕ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਕਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਔਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ ਜੋ ਸੰਘਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਘਾਤਮਕ ਅਤੇ ਇਕਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ- ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸਮੂਹਿਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕੀਤਗਤ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਵਾਸਤਵਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਇਕਹਿਰੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਪੁਰਖੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ- ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਦੋ ਸਦਨੀ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਆਂਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ:-
- ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ
  - ਨਿੰਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ
  - ਸਥਗਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਗ- ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? “ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ” ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਉੱਪਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ?
- ਪੁਨਰਨਿਰੀਖਣ
  - ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ
  - ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੋ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
- ਬੰਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖੀਕਰਨ ਲੇਖ
  - ਪਰਮ ਆਦੇਸ਼ ਲੇਖ
  - ਮਨਾਹੀ ਲੇਖ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦਾ ਸਰੂਪ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਇਕਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸੰਘਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 “ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਘਾਤਮਕ, ਪਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਕਾਤਮਕ ਹੈ।” ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਣ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ?

ਸੰਘੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਮਹਾਂਦੋਸ਼ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸੰਕਟਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਸੰਘੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ? ਇੱਕ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦੂਜੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਘੀ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ? ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਸੰਘੀ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ- ਸੰਸਦ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਸੰਸਦ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਰਨ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਦੱਸੋ? ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਦਨ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ - ਰਾਜਪਾਲ, ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਚੋਣ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੰਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਉਸਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਸਰਵ-ਉਚ ਅਦਾਲਤ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਵ-ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਵ-ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਲ ਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਤੇ ਆਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਜਮਾਤ- 10+2
ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ - ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (The Political System) ਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਕਿਸਨੇ ਲਿਖੀ?
- (A) ਰਾਬਰਟ ਡਾਹਲ (B) ਆਲਮੰਡ (C) ਡੇਵਿਡ ਈਸਟਨ (D) ਅਰਸਤੂ
- ਪ੍ਰ 2 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰਸਮੀ ਸੰਰਚਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- (A) ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ (B) ਦਬਾਅ ਸਮੂਹ (C) ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ (D) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ
- ਪ੍ਰ 3 ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (A) ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਿਰਣੇ (B) ਵਾਤਾਵਰਣ (C) ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ (D) ਨੀਤੀਆਂ
- ਪ੍ਰ 4 ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਅਸਲ ਭਾਵ ਕੀ ਹੈ?
- (A) ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ (B) ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸੁਣਨਾ
 (C) ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਨਿਰਣੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ (D) ਨਵੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਬਣਨਾ
- ਪ੍ਰ 5 ਜਿਸ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਿਆ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ..... ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

- ਪ੍ਰ 6 ..... ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 7 ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ..... ਨੇ ਕੀਤਾ।
- ਪ੍ਰ 8 ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ..... ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੱਬ ਹਨ।

ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ

- ਪ੍ਰ 9 ਜਿਸ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਚਾਰ ਵਿਹਾਰ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 10 ..... ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 11 ..... ਅਤੇ ..... ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 12 ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 13 ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲੋਂ ..... ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੁਚੱਜੀ ਚਲਦੀ ਹੈ।

ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ

- ਪ੍ਰ 14 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਹੋਰ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
- (A) ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ (B) ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ (C) ਅਸੈਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ
(D) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ
- ਪ੍ਰ 15 ਬਿਊਰੋ (Bureau) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- (A) ਸ਼ਾਸਨ (B) ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਡੈਸਕ (C) ਮੰਤਰੀ (D) ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਰਗ
- ਪ੍ਰ 16 ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਧਾਰਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ (Spoil System) ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿੱਤ ਹੈ?
- (A) ਇੰਗਲੈਂਡ (B) ਅਮਰੀਕਾ (C) ਜਪਾਨ (D) ਚੀਨ
- ਪ੍ਰ 17 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੈਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- (A) ਸੇਵਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (B) ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਆਯੋਗ (C) ਵਿਭਾਗੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀਆਂ
(D) ਸੇਵਾ ਬੋਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ
- ਪ੍ਰ 18 ਬਿਊਰੋਕ੍ਰੇਸੀ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ?
- (A) ਗਰੀਬ (B) ਫਰੈਂਚ (C) ਯੂਨਾਨੀ (D) ਅਰਬੀ
- ਪ੍ਰ 19 ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ ਜੋ ਅਸੈਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (A) ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ (B) ਨੀਤੀਆਂ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ
(C) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾਉਣਾ (D) ਚੋਣਾਂ ਲੜਨਾ
- ਪ੍ਰ 20 ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ?
- (A) 1853 (B) 1914 (C) 1947 (D) 1749

ਚੋਣ ਮੰਡਲ

- ਪ੍ਰ 21 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਦਾ ਹੈ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 22 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ..... ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 23 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ..... ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
- ਪ੍ਰ 24 ..... ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਘਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 25 ਜਦੋਂ ਇਕ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ 3 ਜਾਂ 3 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ..... ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 26 ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧੀਨ ..... ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 27 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ..... ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ - ਭਾਗ-B

- ਪ੍ਰ 28 ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 29 ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਈ ..... ਸਾਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਆਗਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 30 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਾਰਜ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- (A) ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣੀਆਂ (B) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ
 (C) ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਉਣੇ (D) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
- ਪ੍ਰ 31 ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਤਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- (A) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (B) ਚੋਣ ਆਯੋਗ (C) ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (D) ਸੰਸਦ
- ਪ੍ਰ 32 ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- (A) ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ (B) ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ (C) ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ
 (D) ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਆਯੋਗ ਨੂੰ
- ਪ੍ਰ 33 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ?
- (A) 1951 ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਾਨੂੰਨ (B) 1909 ਮਾਰਲੇ ਮਿੰਟੋ ਕਾਨੂੰਨ
 (C) 1919 ਚੇਮਸਫੋਰਡ ਕਾਨੂੰਨ
- ਪ੍ਰ 34 ..... ਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਰਾਹੀਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪਥਤਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਸ਼਼ਬਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ।
- ਪ੍ਰ 35 ਅੰਤਰ ਰਾਜੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ..... ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 36 ਇਨਸਾਨੀ ਬਰਾਦਰੀ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ..... ਨੇ ਕੀਤਾ।
- ਪ੍ਰ 37 ਸਰਵ ਭਾਰਤੀ ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ..... ਨਾਮੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਪ੍ਰ 38 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ..... ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 39 ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ..... ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 40 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਣ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ..... ਵਿੱਚ ਹੋਈ।
- ਪ੍ਰ 41 ..... ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ

- ਪ੍ਰ 42 LTTE ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 43 ਭਾਰਤ ਪਾਕ ਵਿਚਕਾਰ ਯੁੱਧ ..... ਅਤੇ ..... ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।
- ਪ੍ਰ 44 ਮੈਕਮੋਹਨ ਰੇਖਾ ..... ਅਤੇ ..... ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 45 ਚੀਨ ਇਕ ..... ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 46 ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਤੇ ..... ਦਸੰਬਰ ..... ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਪ੍ਰ 47 ਤਾਮਿਲ ਸਮੱਸਿਆ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ..... ਦੇਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 48 1971 ਦੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ..... ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਨ।
- ਪ੍ਰ 49 ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ..... ਦੇਸ਼ ਨਵਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ

- ਪ੍ਰ 50 ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ..... ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮੱਝੌਤੇ ਲਈ ਵੱਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਈ।
- ਪ੍ਰ 51 ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ..... ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 52 ਵਰਤਮਾਨ ਰੂਸ ..... ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।
- ਪ੍ਰ 53 ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ..... ਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 54 ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ..... ਅਤੇ ..... ਪਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
- ਪ੍ਰ 55 ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ 1, 2, 3 ਸਮੱਝੌਤਾ ..... ਸੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।
- ਪ੍ਰ 56 ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਹਮਲਾ ..... ਨੂੰ ਕੀਤਾ।
- ਪ੍ਰ 57 ਭਾਰਤ ਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚਕਾਰ 20 ਸਾਲਾ ਸੰਧੀ ..... ਵਿੱਚ ਹੋਈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

- ਪ੍ਰ 58 ਪਰਮਾਣੂ ਅਪ੍ਰਸਾਰ ਸੰਧੀ ..... ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਪ੍ਰ 59 ਆਂਸਿਕ ਪਰੀਖਣ ਰੋਕੂ ਸੰਧੀ ..... ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਪ੍ਰ 60 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰੱਖਿਅਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 61 ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ..... ਸੰਨ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ।
- ਪ੍ਰ 62 F.D.I. ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 63 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ..... ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਪ੍ਰ 64 L.P.G. ਅਧੀਨ Liberalisation (ਉਦਾਰੀਕਰਣ) Privatisation (ਨਿੱਜੀਕਰਣ) ..... ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉਦਾਰਵਾਦ

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 65 ਉਦਾਰਵਾਦ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ..... ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 66 ਪ੍ਰੋਪਰਾਵਾਦੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ..... ਸਮਝਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 67 ਸਮਕਾਲੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ..... ਨਹੀਂ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 68 ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ..... ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 69 ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੇ ..... ਰੂਪ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 70 ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਮਰਥਕ ਹੈ-
- (ਉ) ਜੋਹਨ ਲਾਕ
  - (ਅ) ਐਡਮ ਸਮਿਥ
  - (ਇ) ਜੇਮਜ਼ ਮਿਲ
  - (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ।
- ਪ੍ਰ 71 ਉਦਾਰਵਾਦ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ-
- (ਉ) ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ
  - (ਅ) ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ
  - (ਇ) ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ
  - (ਸ) ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ
- ਪ੍ਰ 72 ਸਮਕਾਲੀ ਉਦਾਰਵਾਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ-
- (ਉ) ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸੰਸਥਾ
  - (ਅ) ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ
  - (ਇ) ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ
  - (ਸ) ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ
- ਪ੍ਰ 73 “ਉਦਾਰਵਾਦ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੌਧਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕਹੇ-
- (ਉ) ਸਾਰਟੋਰੀ
  - (ਅ) ਹਰਬਰਟ ਸਪੈਂਸਰ
  - (ਇ) ਐਡਮ ਸਮਿਥ
  - (ਸ) ਹੈਲੋਵੈਲ

ਮਾਰਕਸਵਾਦ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 74 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਮਈ..... ਨੂੰ ਹੋਇਆ।
- ਪ੍ਰ 75 ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਨੂੰ ..... ਸਮਾਜਵਾਦ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 76 ਕਾਰਲਮਾਰਕਸ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਮਾਜ ਦਾ..... ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 77 ਹੀਗਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਪਰ ਮਾਰਕਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼ਕਤੀ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 78 ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਬੀ..... ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਨਾਂ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 79 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ-
- ਪ੍ਰ 80 (ਉ) Communist Manifesto (ਅ) Das Kapital (ਇ) Value, Price, Profit (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ।
- ਪ੍ਰ 81 ਮਾਰਕਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੇਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-
- (ਉ) ਤਿੰਨ (ਅ) ਚਾਰ (ਇ) ਦੋ (ਸ) ਦਸ
- ਪ੍ਰ 82 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ-
- (ਉ) ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ (ਅ) ਰਾਜ ਦੀ (ਇ) ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ (ਸ) ਦਬਾਉ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ
- ਪ੍ਰ 83 ਲੈਨਿਨ ਤੇ ਸਟਾਲਿਨ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਾਰਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਹੋਏ ਹਨ-
- (ਉ) ਜਗਮਨ (ਅ) ਰੂਸ (ਇ) ਜਾਪਾਨ (ਸ) ਭਾਰਤ
- ਪ੍ਰ 84 ਹੀਗਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਇੱਕ ਸਿੱਧੀ ਰੇਖਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹੈ-
- (ਉ) ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ (ਅ) ਵਿੰਗਾ-ਟੇਢਾ (ਇ) ਸੌਖਾ (ਸ) ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 85 1919 ਤੋਂ 1947 ਤੱਕ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਤੇ ਛਾਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਸ ਕਾਲ ਨੂੰ ..... ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 86 ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੌਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ..... ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦਿੱਤਾ।
- ਪ੍ਰ 87 ਸੱਚ ਤੇ ਅਹਿੰਸਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ..... ਆਧਾਰ ਹਨ।

- ਪ੍ਰ 88 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ..... ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 89 ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਗਾਂਧੀਵਾਦ ਦਾ ਦਿਲ ਅਤੇ ..... ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

- ਪ੍ਰ 90 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਪੜਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੱਥੇ ਗਏ?
- (ਉ) ਅਮਰੀਕਾ (ਅ) ਇੰਗਲੈਂਡ (ਈ) ਕਨੇਡਾ (ਸ) ਜਰਮਨੀ
- ਪ੍ਰ 91 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-
- (ਉ) ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ (ਅ) ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ (ਈ) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ (ਸ) ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ
- ਪ੍ਰ 92 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ-
- (ਉ) ਹਿਜਰਤ (ਅ) ਸਿਵਲ ਨਾ ਫੁਰਮਾਨੀ (ਈ) ਵਰਤ ਰੱਖਣਾ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ
- ਪ੍ਰ 93 ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਕਿਸ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ-
- (ਉ) ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ (ਅ) ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦਾ (ਈ) ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ (ਸ) ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ
- ਪ੍ਰ 94 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ-
- (ਉ) ਝੂਠ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗ (ਅ) ਸੱਚ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗ (ਈ) ਕਿਰਤ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗ
(ਸ) ਅਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗ

ਲੋਕ-ਮਤ

- ਪ੍ਰ 95 ਜੋ ਮਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਤ ਨੂੰ ..... ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
- ਪ੍ਰ 96 ਲੋਕ ਮਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ..... ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 97 ਲੋਕ ਮਤ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਵ ਸੰਮਤੀ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 98 ਲੋਕ ਮਤ ਸਦਾ ਹੀ ਜਨ ..... ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 99 “ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਚੇਤਤਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ।” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਕਹੇ-
- (ਉ) ਲਾਰਡ ਬ੍ਰਾਈਸ (ਅ) ਵਿਲੋਬੀ (ਈ) ਲਾਵੈਲ (ਸ) ਡਾ. ਬੇਨੀ ਪ੍ਰਸਾਦ
- ਪ੍ਰ 100 ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਸਾਧਨ ਹਨ-
- (ਉ) ਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ (ਅ) ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਈ) ਸਿਨੇਮਾ (ਸ) ਪੈਸ
- ਪ੍ਰ 101 ਆਰਥਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਹੜਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਰਥਹੀਣ ਹੈ।
- (ਉ) ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਤੰਤਰ (ਅ) ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ (ਈ) ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ
(ਸ) ਸਮਾਜਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ

ਪ੍ਰ 102 ਦਿੜ ਜਾਂ ਸਵਸਥ ਲੋਕ-ਮਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ-

- (ਉ) ਅਗਿਆਨਤਾ
- (ਅ) ਪੱਖਪਾਤੀ ਪੈਸ
- (ਈ) ਸਿਧਾਂਤਹੀਣ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ
- (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਪ੍ਰ 103 ਲੋਕ-ਮਤ ਕਿਸ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਹੈ-

- (ਉ) ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ
- (ਅ) ਲੋਕਤੰਤਰੀ
- (ਈ) ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ
- (ਸ) ਸਾਮਵਾਦੀ

ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਭਰੋ:

ਪ੍ਰ 104 ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ..... ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ..... ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰ 105 ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਜਾਂ ਸਾਮਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਦਲ ਨੂੰ ..... ਪੱਖੀ ਦਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰ 106 ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਲ (Labour Party) ਅਤੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਦਲ (Conservative Party) ..... ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਹਨ।

ਪ੍ਰ 107 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਜਾਂ ਦਲਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਲ ਜਾਂ ਦਲ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

ਪ੍ਰ 108 “ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।” ਇਹ ਕਥਨ ਕਿਸਦਾ ਹੈ-

- (ਉ) ਲੀਕਾਕ
- (ਅ) ਬ੍ਰਾਈਸ
- (ਈ) ਗੈਟੇਲ
- (ਸ) ਗਿਲਕ੍ਰਾਈਸਟ

ਪ੍ਰ 109 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦਲ ਧਰਮ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ-

- (ਉ) ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ
- (ਅ) ਕਾਂਗਰਸ
- (ਈ) ਅਸਾਮਗਣ ਪਰਿਸਥਦ
- (ਸ) ਨਾਜ਼ੀ ਦਲ

ਪ੍ਰ 110 ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ-

- (ਉ) ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਿੱਖਿਆ
- (ਅ) ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆ
- (ਈ) ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ
- (ਸ) ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ

ਪ੍ਰ 111 ਕਿਹੜਾ ਦਲ ਬਦਲਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ-

- (ਉ) ਖੇਤਰੀ ਦਲ
- (ਅ) ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ
- (ਈ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲ
- (ਸ) ਸਾਮਵਾਦੀ ਦਲ

ਪ੍ਰ 112 ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ-

- (ਉ) ਸਰਵਜਨਕ ਸੰਪਤੀ
- (ਅ) ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ
- (ਈ) ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਪਤੀ
- (ਸ) ਜੱਦੀ ਸੰਪਤੀ

ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 113 ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਿੱਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ..... ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 114 ਸਾਰੇ ਦਬਾਉ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰੇ ..... ਨੂੰ ਦਬਾਉ ਸਮੂਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
- ਪ੍ਰ 115 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ..... ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।
- ਪ੍ਰ 116 ..... ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਬਾਉ ਸਮੂਹ ਹਨ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 117 ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- (ਉ) ਇੱਛੁਕ ਮੈਂਬਰੀ (ਅ) ਸੰਗਠਨ (ਇ) ਸਾਂਝਾ ਹਿੱਤ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਪ੍ਰ 118 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਰਗੀ ਸਮੂਹ ਹੈ?
- (ਉ) ਅਧਿਲ ਭਾਰਤੀ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਂਗਰਸ (ਅ) ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ
- (ਇ) ਸ਼ੈਮਲੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਸ) ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ.
- ਪ੍ਰ 119 ਭਾਸ਼ਾ, ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਧਰਮ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਕਿਸ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- (ਉ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ (ਅ) ਧਾਰਮਿਕ ਏਕਤਾ (ਇ) ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ
- (ਸ) ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਏਕਤਾ
- ਪ੍ਰ 120 “ਹਿੱਤ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਭਾਵ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਲਈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਧਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।” ਇਹ ਕਥਨ ਕਿਸਦਾ ਹੈ?
- (ਉ) ਆਲਮੰਡ ਅਤੇ ਪਾਵੇਲ (ਅ) ਡਿਲਨ (ਇ) ਐਸ.ਈ. ਫਾਈਨਰ (ਸ) ਜੀਗਲਰ

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ- ਸੰਸਦੀ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਨਮੂਨਾ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 121 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 122 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਨੂੰ ..... ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 123 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ..... ਨਹੀਂ।
- ਪ੍ਰ 124 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ..... ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ।
- ਪ੍ਰ 125 ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ..... ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋਂ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 126 ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਾਪਤ ਕੀਤਾ?
 (ਉ) ਅਮਰੀਕਾ (ਅ) ਇੰਗਲੈਂਡ (ਇ) ਆਇਰਿਲੈਂਡ (ਸ) ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ
- ਪ੍ਰ 127 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਦੋਂ ਹੋਈਆਂ?
 (ਉ) ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ 2009 (ਅ) ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2009 (ਇ) ਮਈ-ਜੂਨ 2009
 (ਸ) ਜੂਨ-ਜੁਲਾਈ 2009
- ਪ੍ਰ 128 1985 ਵਿੱਚ ਦਲ ਬਦਲੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ?
 (ਉ) 76ਵੀਂ (ਅ) 91ਵੀਂ (ਇ) 93ਵੀਂ (ਸ) 94ਵੀਂ
- ਪ੍ਰ 129 ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ:
 (ਉ) 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ (ਅ) 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਇ) 49 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਸ) 33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
- ਪ੍ਰ 130 ਵੋਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?
 (ਉ) ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰ (ਅ) ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਧਿਕਾਰ (ਇ) ਆਰਬਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
 (ਸ) ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰ

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਬਿਕ ਤੱਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 131 ਕਥਿਤ ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ..... ਸਮਝਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 132 ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦ੍ਰਿੜ ..... ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 133 ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਤਦਾਨ ..... ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 134 ਪੱਛਮੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ..... ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਜੋਰ ਫੜ ਰਹੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 135 ਬੇਰੁਜਗਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ..... ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਘੱਟ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋਂ:

- ਪ੍ਰ 136 ਜਾਤੀਵਾਦ ਕਿਹੜੀ ਬੁਰਾਈ ਹੈ?
 (ਉ) ਸਮਾਜਿਕ (ਅ) ਰਾਜਨੀਤਕ (ਇ) ਆਰਬਿਕ (ਸ) ਧਾਰਮਿਕ
- ਪ੍ਰ 137 ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ-
 (ਉ) ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਣਾ (ਅ) ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਣਾ
 (ਇ) ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਣਾ (ਸ) ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਣਾ
- ਪ੍ਰ 138 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ-
 (ਉ) 22 (ਅ) 20 (ਇ) 15 (ਸ) 25
- ਪ੍ਰ 139 ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ-
 (ਉ) ਪੂਜੀਪਤੀਆਂ ਤੇ (ਅ) ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ (ਇ) ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ (ਸ) ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ

- ਪ੍ਰ 140 ਵਰਤਾਮਨ ਸਮੇਂ ਸਾਡੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ?
 (ਉ) ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ (ਅ) ਉੱਨਤੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਇ) ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋਇਆ (ਸ) ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 141 ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ?
 (ਉ) ਰਾਜਨੀਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਣਾ
 (ਇ) ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ (ਸ) ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ
 ਨਾ ਹੋਣਾ
- ਪ੍ਰ 142 ਭੂਮੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ 1979 ਤੋਂ 1985 ਤੱਕ ਕਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੱਲਿਆ-
 (ਉ) ਆਸਾਮ (ਅ) ਪੰਜਾਬ (ਇ) ਹਰਿਆਣਾ (ਸ) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼
- ਪ੍ਰ 143 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ-
 (ਉ) ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ (ਅ) ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ (ਇ) ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ
 (ਸ) ਜਾਤ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ
- ਪ੍ਰ 144 ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਕਿੰਨੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ?
 (ਉ) ਅੱਠਵੀਂ ਪਾਸ (ਅ) ਦੱਸਵੀਂ ਪਾਸ (ਇ) ਬੀ.ਬੀ. (ਸ) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ
- ਪ੍ਰ 145 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ 2002 ਵਿੱਚ 86ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਰਕੇ 'ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ' (Right to Education) ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ-
 (ਉ) ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ (ਅ) ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਧਿਕਾਰ (ਇ) ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ
 (ਸ) ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰ

ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ - ਪੰਜਾਬਿਤੀ ਰਾਜ

ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 146 ਪੇਂਡੂ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ..... ਰਾਜ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 147 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1993 ਨੂੰ 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬਿਤੀ ਰਾਜ ਸੰਬੰਧੀ ..... ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ।
- ਪ੍ਰ 148 ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਬਿਤੀ ਵਿੱਚ ..... ਭਾਗ ਇਸਤਰੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 149 ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਜਾਬਿਤੀ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਵਿਕੁੱਧ ..... ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 150 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ..... ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 151 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-
 (ਉ) ਚਾਰ (ਅ) ਪੰਜ (ਇ) ਤਿੰਨ (ਸ) ਦੋ
- ਪ੍ਰ 152 ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ:-
 (ਉ) ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ (ਅ) ਸਥਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ
 (ਇ) ਸਥਾਨਕ ਦਬਾਉ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ (ਸ) ਸਥਾਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ
- ਪ੍ਰ 153 ਹਰੇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਬੈਠਕਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ-
 (ਉ) ਦੋ (ਅ) ਚਾਰ (ਇ) ਤਿੰਨ (ਸ) ਪੰਜ
- ਪ੍ਰ 154 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ-
 (ਉ) ਧੜੇਬੰਦੀ (ਅ) ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ (ਇ) ਧਨ ਦੀ ਘਾਟ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਪ੍ਰ 155 2 ਅਕਤੂਬਰ 1959 ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ-
 (ਉ) ਪੰਜਾਬ (ਅ) ਰਾਜਸਥਾਨ (ਇ) ਕੇਰਲਾ (ਸ) ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼

ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 156 ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ..... ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 157 74ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਨੇ ਭਾਗ 9A ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ..... ਅਨੁਛੇਦ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 158 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ..... ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ..... ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 159 ਹਰੇਕ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ..... ਸਾਲ ਨਿਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 160 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ..... ਟਰੱਸਟ ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 161 ਸੁਧਾਰ ਨਿਆਸ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਿਕ ..... ਦੀ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 162 ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਹੋਈ-
 (ਉ) 74ਵੀਂ (ਅ) 73ਵੀਂ (ਇ) 76ਵੀਂ (ਸ) 42ਵੀਂ
- ਪ੍ਰ 163 ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕੁੱਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸੈਨਿਕ ਟਿਕਾਣੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੈਨਿਕ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-

- (ੳ) ਭਰਤੀ ਬੋਰਡ (ਅ) ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ (ੳ) ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ (ਸ) ਸੁਧਾਰ ਨਿਆਸ
- ਪ੍ਰ 164 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-
- (ੳ) ਮੇਅਰ (ਅ) ਸੀਨੀਅਰ ਉਪ ਮੇਅਰ (ੳ) ਉਪ ਮੇਅਰ (ਸ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- ਪ੍ਰ 165 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (Class-I) ਦੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-
- (ੳ) 25 (ਅ) 30 (ੳ) 10 (ਸ) 40
- ਪ੍ਰ 166 ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕਿਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-
- (ੳ) ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਦੀਆਂ (ਅ) ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ (ੳ) ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ (ਸ) ਰਾਜ ਦੀਆਂ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 167 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸੰਸਦੀ..... ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 168 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਦਾ ..... ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 169 ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦਲ ਬਦਲੀ ਦੀ ..... ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 170 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲ ਦੀ..... ਦਾ ਯੁੱਗ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 171 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਦਲਾਂ ਦੀ..... ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 172 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ-
- (ੳ) ਬਹੁ ਦਲੀ (ਅ) ਇੱਕ ਦਲੀ (ੳ) ਦੋ ਦਲੀ (ਸ) ਤਿੰਨ ਦਲੀ
- ਪ੍ਰ 173 ਦਸੰਬਰ 1988 ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਸੁਧਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇਂ ਤਰਮੀਮ (ਸੌਧ) ਕੀਤੀ ਗਈ-
- (ੳ) 1951 (ਅ) 1954 (ੳ) 1956 (ਸ) 1959
- ਪ੍ਰ 174 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਖੇਤਰੀ ਦਲ ਹੈ-
- (ੳ) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. (ੳ) ਮਿੱਜ਼ੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰੰਟ
(ਸ) ਝਾਰਖੰਡ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ
- ਪ੍ਰ 175 ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ-
- (ੳ) ਚੋਣ ਆਯੋਗ (ਅ) ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ (ੳ) ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ
(ਸ) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ

ਮੁੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 176 ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਮੈਂਬਰ ....., ਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 ਪ੍ਰ 177 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਨਮ 28 ਦਸੰਬਰ ..... ਨੂੰ ਹੋਇਆ।
 ਪ੍ਰ 178 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਬੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ..... ਹਨ।
 ਪ੍ਰ 179 ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ..... ਹੈ।
 ਪ੍ਰ 180 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ..... ਹੈ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

- ਪ੍ਰ 181 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ-
 (ਉ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਨੀਆ ਗਾਂਧੀ (ਅ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਇ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ
 (ਸ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ
 ਪ੍ਰ 182 ਕਿਹੜਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਲ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ-
 (ਉ) ਬੀ.ਜੀ.ਪੀ. (ਅ) ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ. (ਇ) ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ (ਸ) ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ
 ਪ੍ਰ 183 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਾ ਖਤਮ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ-
 (ਉ) 370 (ਅ) 356 (ਇ) 304 (ਸ) 365
 ਪ੍ਰ 184 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦਲ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ
 ਮੰਨਦਾ ਹੈ-
 (ਉ) ਕਾਂਗਰਸ (ਅ) ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ (ਇ) ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ
 (ਸ) ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 185 ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ .....
 ਕਾਇਮ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
 ਪ੍ਰ 186 ਗੁੱਟ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ..... ਨੀਤੀ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।
 ਪ੍ਰ 187 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ ..... ਵਿੱਚ
 ਦਰਜ ਹਨ।
 ਪ੍ਰ 188 ਭਾਰਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ..... ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
 ਪ੍ਰ 189 29 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 ਨੂੰ ..... ਅਤੇ ..... ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੱਬਤ ਖੇਤਰ
 ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

- ਪ੍ਰ 190 ਪੰਚ ਸ਼ੀਲ ਦਾ ਸਮਯੋਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ-
 (ਉ) 29 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 (ਅ) 26 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 (ਇ) 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954
 (ਸ) 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954
- ਪ੍ਰ 191 ਨਿਸ਼ਸਤਗੀਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ-
 (ਉ) ਹਥਿਆਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ (ਅ) ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ
 (ਇ) ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ
- ਪ੍ਰ 192 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੌਣ ਸਨ?
 (ਉ) ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ (ਅ) ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਇ) ਡਾ. ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ
 (ਸ) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ
- ਪ੍ਰ 193 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
 (ਉ) ਗੁੱਟ ਨਿਪੇਖਤਾ (ਅ) ਨਸਲਵਾਦ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ (ਇ) ਪੰਚ ਸ਼ੀਲ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਪ੍ਰ 194 ਦੂਜੇ ਮਹਾਂ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੰਨੇ ਗੁੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ-
 (ਉ) ਦੋ ਗੁੱਟਾਂ (ਅ) ਤਿੰਨ ਗੁੱਟਾਂ (ਇ) 4 ਗੁੱਟਾਂ (ਸ) 5 ਗੁੱਟਾਂ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

- ਪ੍ਰ 195 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?
 (ਉ) 15 (ਅ) 10 (ਇ) 5 (ਸ) 8
- ਪ੍ਰ 196 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਹਾਂ ਸਕੱਤਰ ਕੌਣ ਹਨ?
 (ਉ) ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਨ ਕੀ ਮੂਨ (ਅ) ਸ਼੍ਰੀ ਕੌਂਢੀ ਅਨਾਨ (ਇ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ
 (ਸ) ਵਿਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰਾਜ
- ਪ੍ਰ 197 “ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈਨਿਕ ਸਮਯੋਤੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਸਮਯੋਤੇ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਗੱਠਜੋੜ ਨਿਰਮੂਲ ਹਨ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਯੋਤੇ ਤੇ ਗਠਜੋੜ ਕਿਸੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕਹੇ-
 (ਉ) ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ (ਅ) ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ
 (ਇ) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ (ਸ) ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ
- ਪ੍ਰ 198 ਤੀਜਾ ਸੰਸਾਰ ਕਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਝਿਕ ਨਾਂ ਹੈ-
 (ਉ) ਵਿਕਾਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ (ਅ) ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ (ਇ) ਪਛੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ
- ਪ੍ਰ 199 ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਈ 1998 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਧਮਾਕੇ ਕੀਤੇ-
 (ਉ) ਪੰਜ (ਅ) ਤਿੰਨ (ਇ) ਦੋ (ਸ) ਚਾਰ

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 200 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 24 ਅਕਤੂਬਰ ..... ਵਿੱਚ ਹੋਈ।
- ਪ੍ਰ 201 ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ 5 ਸਥਾਈ ਤੇ ..... ਅਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 202 ਭਾਰਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ..... ਮੈਂਬਰ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 203 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਸਰਵ ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ..... ਅਨੁਛੇਦ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 204 ਭਾਰਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ..... ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਾਰਕ

ਖਾਲੀ ਬਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਪ੍ਰ 205 ਸਾਰਕ ਦੇ ਕੁੱਲ ..... ਮੈਂਬਰ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 206 ਸਾਰਕ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਨਤਾ ਲਈ ..... ਕੰਮ ਕਰਨਾ।
- ਪ੍ਰ 207 ਸਾਰਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆਈ ..... ਸੰਗਠਨ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ।
- ਪ੍ਰ 208 ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ..... ਵੱਲੋਂ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ:

- ਪ੍ਰ 209 ਸਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- (ਉ) 1985 (ਅ) 1987 (ਇ) 1988 (ਸ) 2000
- ਪ੍ਰ 210 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਸਾਰਕ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ-
- (ਉ) ਭਾਰਤ (ਅ) ਅਮਰੀਕਾ (ਇ) ਚੀਨ (ਸ) ਜਪਾਨ

10+2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ
ਪਹਿਲਾ ਸਮੈਸਟਰ
ਇੱਕ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ- ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਸ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਕੀਤੀ?
- ਪ੍ਰ 2 ਡੇਵਿਡ ਈਸਟਨ ਨੇ “ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ” ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ?
- ਪ੍ਰ 3 ਪੁਰਾਤਨ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਢਾਂਚੇ ਕਿਹੜੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 6 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਰਸਮੀ ਤੇ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਕਿਹੜੇ ਢਾਂਚੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਦੋਨੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 7 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 9 ਨਿਯਮ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਰਤੀ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 11 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਡੇਵਿਡ ਈਸਟਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਰਚਨਾ ਤੇ 3 ਭਾਗ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 13 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 14 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 15 ਨਿਕਾਸ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 16 ਫੀਡ ਬੈਕ ਲੂਪ ਦਾ ਮਾੱਡਲ ਕਿਸ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ?
- ਪ੍ਰ 17 ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਰਾਜ ਦਾ ਜਰੂਰੀ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਤ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਤ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 18 ਰਾਜ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਧਾਰਣਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 19 ਰਾਜ ਦੇ ਚਾਰ ਜਰੂਰੀ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 20 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ - ਅਰਥ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਪ

- ਪ੍ਰ 21 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੀ?
- ਪ੍ਰ 22 ਕੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 23 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 24 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਿਆਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 25 ਕੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- ਪ੍ਰ 26 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਕਸਿਤ, ਵਿਕਾਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਵਿਕਸਿਤ ਕਿਹੜੇ ਸਮਾਜਾਂ ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਝੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 27 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਕਿਹੜੇ-2 ਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੱਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 28 ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਰਸਮੀ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ ਰਸਮੀ?

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

- ਪ੍ਰ 29 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 30 ਗੈਬਰੀਲ ਆਲਮੰਡ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ 1956 ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 31 ਕੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਆਮ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਗ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 32 ਸਾਧਾਰਣ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 33 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 34 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 35 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 36 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਜਾਂ ਸਥਾਈ?
- ਪ੍ਰ 37 ਸੰਕੀਰਣ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 38 ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰ 39 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪਹਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 40 ਸਹਿਭਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ- ਅਰਥ ਅਤੇ ਏਜੰਟ

- ਪ੍ਰ 41 ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਇਕਾਈ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 42 ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਢੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 43 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 44 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 45 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਲੋਕਤੰਤਰ ਜਾਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਕਿਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਚੱਲਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 46 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦੀ ਵਧੀ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਪੀੜੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੀੜੀ ਤੱਕ ਕੀ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 47 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 48 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧਾ?
- ਪ੍ਰ 49 ਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਸਬਿਤੀ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 50 ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 51 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦੇ 4 ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ (ਅਸੈਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ)

- ਪ੍ਰ 52 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 53 ਬਿਊਰੋ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 54 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 55 ਕੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਬਦਲਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 56 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਲਈ ਕਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਰਦਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 57 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 58 ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਭਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 59 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 60 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਲਈ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 61 ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਈਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 62 ਸੌਂਪੀ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ੀ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 63 ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸਪੋਇਲ ਸਿਸਟਮ (Spoil System) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 64 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 65 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 66 ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਬਜਟ ਦਾ ਖਰੜਾ ਕੌਣ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਚੋਣ ਮੰਡਲ

- ਪ੍ਰ 67 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ?
- ਪ੍ਰ 68 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 69 ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 70 ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਦੇ ਹਨ, ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 71 ਬਾਲਗ ਮੰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 72 ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਅਧਿਕਾਰ ਕਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 73 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 74 ਪ੍ਰਾਦੇਸ਼ਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 75 ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 76 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 77 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 78 ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਮਾਰਲੇ-ਮਿੱਟੋ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ 1909 ਕਿਹੜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 79 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 80 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ?
- ਪ੍ਰ 81 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?

ਭਾਗ-ਬੀ

ਚੋਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਪ੍ਰ 82 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 83 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 84 ਜਨ-ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 85 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ:
- ਪ੍ਰ 86 1) 10-20% 2) 35-40% 3) 60-70%
- ਪ੍ਰ 87 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 88 ਮਤਦਾਨ-ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 89 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 90 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 91 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 92 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੌਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 93 ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 94 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 95 ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਚਲ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 96 ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 97 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਣੀਆਂ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 98 ਚੋਣਾਂ ਮਗਰੋਂ ਚੋਣਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿੱਥੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰ 99 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 100 “ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ”, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕਹੇ?
- ਪ੍ਰ 101 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 102 ਨਵੰਬਰ 2003 ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 103 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 104 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟ ਦਾ ਗਠਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 105 ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿੰਨਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ?
- ਪ੍ਰ 106 ਇਨਸਾਨੀ ਬਿਰਾਦਰੀ ਨਾਮ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਸਨ?
- ਪ੍ਰ 107 ਇਨਸਾਨੀ ਬਿਰਾਦਰੀ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਕਿਸਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 108 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

ਪ੍ਰ 109 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ?

ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ

ਪ੍ਰ 110 ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 111 ਭਾਰਤ ਕਿਹੜੇ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 112 ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਚਸੀਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?

ਪ੍ਰ 113 ਮੈਕੋਹਨ ਰੇਖਾ ਕੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 114 ਸ੍ਰੀ ਦਲਾਈਲਾਮਾ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨੇਤਾ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 115 ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਮਲਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ?

ਪ੍ਰ 116 ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜ ਧਰਮ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?

ਪ੍ਰ 117 ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਤਾਸ਼ਕੰਦ ਸਮਝੌਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?

ਪ੍ਰ 118 ਸ਼ਿਮਲਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਨੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ?

ਪ੍ਰ 119 ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਰੀਖਣ ਕਦੋਂ ਕੀਤੇ?

ਪ੍ਰ 120 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਏਜੰਸੀ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਪ੍ਰ 121 ਕੋਲੰਬੋ ਸੰਮੇਲਨ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ

ਪ੍ਰ 122 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਦੇ ਵੱਲ ਸੀ?

ਪ੍ਰ 123 ਅਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿੰਨਾਂ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ?

ਪ੍ਰ 124 ਕਾਰੀਗਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸੈਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ?

ਪ੍ਰ 125 ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

ਪ੍ਰ 126 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ?

ਪ੍ਰ 127 ਪਹਿਲਾਅਤੇ ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਕਦੋਂ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?

ਪ੍ਰ 128 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?

ਪ੍ਰ 129 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਆਯੋਗ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਪ੍ਰ 130 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ-2 ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 131 ਐਮਨੇਸਟੀ-ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਕੌਣ ਸਨ?

- ਪ੍ਰ 132 ਭਾਰਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 133 ਨਿਸ਼ਚਤਗੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 134 N.P.T. ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 135 ਸੀਮਿਤ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਸੰਧੀ ਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ?
- ਪ੍ਰ 136 ਭਾਰਤ ਰਾਹੀਂ ਪੋਖਰਣ ਨਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਦੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ?
- ਪ੍ਰ 137 ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਦਲ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਧੇਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 138 ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ (MNC) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 139 ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁੱਦਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਦੂਜਾ ਸਮੈਸ਼ਟਰ ਉਦਾਰਵਾਦ

- ਪ੍ਰ 140 ਉਦਾਰਵਾਦ ਕਿਹੜੀ ਸਦੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 141 ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਜਾਦੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰ 142 ਉਦਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 143 'ਲਿਬਰਲਿਸ' ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾਸ਼ਬਦ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 144 ਕਿਹੜੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਦੈਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਰਕੁੰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 145 ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 146 ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋ ਰੂਪ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 147 ਕਿਹੜਾ ਉਦਾਰਵਾਦ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 148 ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 149 ਸਮਕਾਲੀ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੇ ਦੋ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 150 ਸਮਕਾਲੀ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਉਦਾਰਵਾਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 151 ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਿਸ ਉਦਾਰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 152 ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਉਦਾਰਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਆਲੋਚਨਾ ਕਿਸ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰ 153 ਬਹੁ ਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 154 ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ (1789) ਕਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੋਈ?

ਮਾਰਕਸਵਾਦ

- ਪ੍ਰ 155 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 156 ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪਰਮ ਮਿੱਤਰ ਕੌਣ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 157 ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੇਨੀਫੈਸਟੋ ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਕਦੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰ 158 1867 ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 159 ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਲਮਾਰਕਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ?

- ਪ੍ਰ 160 ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 161 ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿਰਤੀ ਸਾਮਵਾਦ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 162 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਦਵੰਦਵਾਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਦਵੰਦਵਾਦ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ?
- ਪ੍ਰ 163 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦਵੰਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ?
- ਪ੍ਰ 164 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਹੜੀ ਮੂਲ ਸ਼ਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 165 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 166 ਕੀ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਜਾਂ ਧਰਮ ਸਮਰਥਕ?
- ਪ੍ਰ 167 ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਬਾਣੀ, ‘ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ’, ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੱਚ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰ 168 ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 169 ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਗੀਣ-ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰ

- ਪ੍ਰ 170 ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 171 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤੀ?
- ਪ੍ਰ 172 ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 173 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਹੜੇ ਰੂਸੀ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 174 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ ਕਿਹੜੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰ 175 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਸਤਿਆ ਗ੍ਰਹਿ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਵਿਧੀਆਂ ਅਪਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰ 176 ਸਵਰਾਜ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 177 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰ 178 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਫਾਲਤੂ ਧਨ ਲਈ ਕਿਸਨੂੰ ਅਮਾਨਤਦਾਰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰ 179 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਚੰਗੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਿਸ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ?
- ਪ੍ਰ 180 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਕਿਸ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰ 181 ਸਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?

ਲੋਕਮਤ

- ਪ੍ਰ 182 ਕੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਲੋਕਮਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 183 ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਿਸਦਾ ਭਲਾ ਛੁਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 184 ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦੋ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 185 ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਦਲ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਕੌਣ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਜ਼ਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 186 ਲੋਕਮੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਬਿਜਲਈ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?

- ਪ੍ਰ 187 ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਮਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 188 ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਾਸਨ ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਜਿਆਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 189 ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 190 ਚੰਗੇ ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 191 ਕੀ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿਛੜੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਲੋਕਮਤ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਦਲ ਪਣਾਲੀ (ਅੰਕ-1)

- ਪ੍ਰ 192 ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 193 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 194 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 195 ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 196 ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਕਿਹੜੇ-2 ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 197 ਜਗਨੀ ਵਿੱਚ ਨਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸ ਸ਼ਾਸਕ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਦਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ?

ਪ੍ਰ 198 ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੂਪ ਕਿਹੜੇ-2 ਹਨ?

ਪ੍ਰ 199 ਖੇਤਰੀ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਬਣੇ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

ਪ੍ਰ 200 ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਪਿੱਛਾਂਹ-ਖਿੱਚੁ ਦਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 201 ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 202 ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਦਲ ਕਿਹੜੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 203 ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ?

ਪ੍ਰ 204 ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿਸ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 205 ਇੱਕ ਦਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਹੜੇ-2 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 206 ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਦਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 207 ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

ਪ੍ਰ 208 ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 209 ਬਹੁ ਦਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 210 ਜਨਤਕ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਹੜੇ ਦਲ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਪ੍ਰ 211 ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਹੜੇ ਦਲ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਹਿੱਤ ਸਮੁਹ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੁਹ

- ਪ੍ਰ 212 “ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ” ਕੀ ਇੱਕ ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 213 ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 214 ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਵਰਗੀ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ?

- ਪ੍ਰ 215 ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਰੂਪ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਰੂਪ ਦੇ?
- ਪ੍ਰ 216 ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਤ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਮੌਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 217 ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 218 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 219 ਅਨਿਯਮਿਤ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਅਹਿੰਸਕ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 220 ਲੋਬੀਇੰਗ ਦੀ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 221 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਦਲ, ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਕਚਰਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ-2 ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 222 ਧਰਮ ਅਤੇ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਣੇ ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਦੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ - ਸੰਸਦੀ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਨਮੂਨਾ

- ਪ੍ਰ 223 ਭਾਰਤ ਕਦੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 224 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ?
- ਪ੍ਰ 225 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 226 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਉਤਰਦਾਈ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 227 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 228 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਦਨ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 229 ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਨਾਂ-ਮਾਤਰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 230 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਕੌਣ ਭੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 231 ਲੋਕ ਸਭਾ ਕਿਹੜੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 232 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ:-
 1) 30 ਤੋਂ ਵੱਧ 2) 70 ਤੋਂ ਵੱਧ 3) 100 ਤੋਂ ਵੱਧ
- ਪ੍ਰ 233 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖੇਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 234 ਲਟਕਦੀ ਸੰਸਦ ਕਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 235 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਪ੍ਰਮੱਖਤਾ ਦਾ ਯੁੱਗ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 236 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ?
 1) 10-20% 2) 20-30% 3) 60-70%
- ਪ੍ਰ 237 ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 238 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਤੱਥ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 239 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਸੋਂ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 240 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 241 ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਵਸੋਂ ਦਾ ਲਗਭਗ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ?
 1) 30-40% 2) 50-60% 3) 10-20%
- ਪ੍ਰ 242 1984 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧੇ ਹੋਏ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ?

- ਪ੍ਰ 243 ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀ ਰਹੀ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 244 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 86ਵੀਂ ਤਰੀਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਛੇਦ 21ਏ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ?
- ਪ੍ਰ 245 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਤਿੰਨ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 246 ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 247 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਬਣੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 248 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਬਣੇ ਦੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 249 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਣੇ ਦੋ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

- ਪ੍ਰ 250 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਿਹੜੇ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 251 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 252 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਖੇਤਰੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਲਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ?
- ਪ੍ਰ 253 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ?
- ਪ੍ਰ 254 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਇੱਕ ਦਲੀ, ਤਿੰਨ ਦਲੀ, ਬਹੁ ਦਲੀ।
- ਪ੍ਰ 255 ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ-2 ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ?

ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ - ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ

- ਪ੍ਰ 256 ਸਥਾਨਿਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 257 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦ ਰਾਹੀਂ ਪੇਂਡੂ ਰਾਜ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 258 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਪੱਧਰੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 259 ਤਿੰਨ ਪੱਧਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 260 ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਕਿਹੜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਅਪਨਾਇਆ?
- ਪ੍ਰ 261 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰ 262 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿੰਨਵੇਂ ਭਾਗ ਅਤੇ ਕਿੰਨਵੀਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਰਜ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 263 ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਨੂੰ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 264 ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 265 ਬੀ.ਡੀ.ਓ. (BDO) ਜਾਂ ਪੀ.ਓ. (PO) ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 266 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?

- ਪ੍ਰ 267 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 268 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਕਿੰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 269 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਭਾਗ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰ 270 ਸਥਾਨਿਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 271 ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਸੋਧ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰ 272 74ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰ 273 ਮਾਰਚ 1994 ਪੰਜਾਬ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਾਮ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 274 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਪ੍ਰ 275 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 276 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਵਿਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 277 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਸੰਮਤੀ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 278 ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਬਦਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰਵਰਤਨੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 279 ਮੇਅਰ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 280 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਥਾਨ ਇਸਤਰੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 281 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੌਣ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 282 ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 283 ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ ਨਾਮੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 284 ਸੁਧਾਰ ਨਿਆਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ?

ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

- ਪ੍ਰ 285 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 286 ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 287 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 288 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦ ਰਾਹੀਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁਦਾਇ ਜਾਂ ਸੰਘ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 289 ਹਰੇਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 290 ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਹੈ?

- ਪ੍ਰ 291 ਤੇਲਗੂ ਦੇਸ਼ਮ ਅਤੇ ਅਸਮ ਗਣ ਪ੍ਰੀਸ਼ਟ ਕਿਹੜੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 292 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦਾ 6% ਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 293 1984 ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਅਕਸਰ ਕੌਣ ਛਾਇਆ ਰਿਹਾ?
- ਪ੍ਰ 294 ਦਲ-ਬਦਲੀ ਸਬੰਧੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ?

ਮੁੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ

- ਪ੍ਰ 295 15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 296 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 297 ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਕਿਹੜੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 298 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 299 ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 300 ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 301 ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 302 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ। ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ?
- ਪ੍ਰ 303 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 304 U.P.A. (ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਬੰਧਨ) ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਦਲ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 305 N.D.A. (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਠਬੰਧਨ) ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਦਲ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 306 ਭਾਰਤੀ ਸਾਮਵਾਦੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 307 ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦਲ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 308 ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 309 ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਸੀ?

ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ

- ਪ੍ਰ 310 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 311 ਭਾਰਤ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 312 ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੌਣ ਸਨ?
- ਪ੍ਰ 313 ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ (Cold war) ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਗੁੱਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ?
- ਪ੍ਰ 314 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 315 ਗੁਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 316 ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਅਧੀਨ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 317 ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?

- ਪ੍ਰ 318 ਪਰਮਾਣੂ (N.P.T.) ਅਪ੍ਸਾਰ ਸੰਧੀ ਤੇ ਕਿਸ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 319 ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿਸ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੰਧੀ ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 320 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਮਲਾ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 321 ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 322 ਭਾਰਤ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 323 ਭਾਰਤ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ?

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ

- ਪ੍ਰ 324 ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 325 ਦੂਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 326 ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜੀ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ?
- ਪ੍ਰ 327 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 328 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਂਬਰ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 329 ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 330 ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 331 ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ (ਦੇਸ਼ਾਂ) ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 332 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰ 333 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿਹੜੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 334 UNO ਦੀਆਂ ਕੋਈ 2 ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 335 UNESCO ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 336 I.M.F. ਅਤੇ I.B.R.D. ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰ 337 ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਅਪਣਾਇਆ?

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਾਰਕ

- ਪ੍ਰ 338 ਸਾਰਕ (SAARC) ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 339 ਸਾਰਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਮੇਲਨ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 340 SAARC ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 341 SAARC (ਸਾਰਕ) ਦੇ ਦੋ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ?

10+2 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ

ਪਹਿਲਾ ਸਮੈਸਟਰ

4 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖੋਂ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਡੇਵਿਡ ਈਸਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ 4 ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ 4 ਨਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ 4 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਫੀਡ ਬੈਕ ਲੂਪ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਸਹਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 10 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 11 ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦਬਾਅਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 13 ਨਿਕਾਸਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 14 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ 2 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 15 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 16 ਹਿਤ ਸਰੂਪੀਕਰਣ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 17 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਚਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 18 ਹਿਤ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 19 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 20 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 21 ਡੇਵਿਡ ਈਸਟਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗ ਹਨ?

ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਖੇਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਮੁਕਤ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸਬੰਧਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 7 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ?

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅੰਗ ਜਾਂ ਭਾਗ ਦੱਸੋ? ਕਿਸੇ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਆਲਮੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਦੱਸੋ? ਕਿਸੇ ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਸੰਕੀਰਣ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਪਰਜਾ ਮੂਲਕ ਤੇ ਸਹਿਭਾਗੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 6 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ 4 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 ਗੁਪਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਦੀਆਂ 4 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 7 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 8 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ?

ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ (ਅਸੈਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ)

- ਪ੍ਰ 1 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 7 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਵਧੀਆ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਚੰਗੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਚਾਰ ਗੁਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 9 Spoil System (ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ 2 ਵਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰ 11 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 12 ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 13 ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ ਅਸੈਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 14 ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 15 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਚੋਣ ਮੰਡਲ

ਪ੍ਰ 1 ਚੋਣ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 2 ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 3 ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 4 ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 5 ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਚਾਰ ਗੁਣ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 6 ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਿਖੋ?

ਪ੍ਰ 7 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 8 ਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰ 9 ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰ 10 ਸਧਾਰਣ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 11 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 12 ਇਸਤਰੀ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਉ?

ਪ੍ਰ 13 ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਕੁੱਧ ਹੋ, ਕਿਉਂ?

ਪ੍ਰ 14 ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 15 ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਦੇ ਚਾਰ ਅੰਗੁਣ ਦੱਸੋ?

ਭਾਗ-ਬੀ (ਪਹਿਲਾ ਸਮੈਸਟਰ)

4 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਮਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਸਥਾਨ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਿਉਂ?

ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦੇ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪੜਾਅ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਜਨਸਹਿਭਾਗਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 6 ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 7 ਮਤਦਾਨ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 8 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਵਾਦ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਪ੍ਰ 9 ਜਨ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?

ਪ੍ਰ 10 ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰ 11 ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਤਦਾਤਾ ਸੂਚੀਆਂ ਕੌਣ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੌਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 13 ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 14 ਖੇਤਰਵਾਦ ਤੇ ਧਰਮ ਮਤਦਾਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਣ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਵ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ 2 ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 7 ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ?
- ਪ੍ਰ 8 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਵੱਧ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 11 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਚਾਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 12 ਇਨਸਾਨੀ ਬਿਰਾਦਰੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 13 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਪਾਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤ ਪਾਕ ਵਿਚਕਾਰ ਤਣਾਅ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਸ਼ਿਮਲਾ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਭਾਰਤ-ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਵੇਚਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 11 ਤਾਮਿਲ ਸਮੱਸਿਆ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੂਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ

- ਪ੍ਰ 1 ਤਾਜ਼ਕੰਦ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਤੇ ਤਨਾਵਪੂਰਣ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਸਬੰਧੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕੀ ਰਾਇ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 6 ਭਾਰਤ ਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚਕਾਰ ਤਨਾਅ ਕਦੋਂ ਆਇਆ?
- ਪ੍ਰ 7 ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਮਿੱਤਰਤਾ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰੀ ਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 123 ਅਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਭਾਰਤ ਤੇ ਰੂਸ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?

**ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ- ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ,
ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ**

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਆਯੋਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਲਾਭ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਕਾਰਣ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਚੁੱਕਣੇ ਪਏ?
- ਪ੍ਰ 5 ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ?
- ਪ੍ਰ 6 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਕੀ ਭਾਰਤ ਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ, ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ?
- ਪ੍ਰ 10 CTBT ਅਤੇ NPT ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੀ ਰਾਏ ਹੈ?

10+2 ਦੂਜਾ ਸਮੈਸਟਰ

4 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਉਦਾਰਵਾਦ

- ਪ੍ਰ 1 ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 3 ਉਦਾਰਵਾਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦੈਵੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ- ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਨਵੇਂ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਉਦਾਰਵਾਦ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਨਵਾਂ ਉਦਾਰਵਾਦ ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਰਾਜ ਦੀ ਗੈਰ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 9 ਨਵਾਂ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 10 ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਨਵੇਂ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਕਾਰਣ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ?
- ਪ੍ਰ 12 ਨਿਯਮਤ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 13 ਨਵਾਂ ਉਦਾਰਵਾਦ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਹੁਵਾਦੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 14 ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰੋ?

ਮਾਰਕਸਵਾਦ

- ਪ੍ਰ 1 ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਸਾਮਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਾਮਵਾਦ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਦਵੰਦ ਹੀਗਲ ਦੇ ਦਵੰਦ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਭੌਤਿਕਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਰਾਜ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਮਾਰਕਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦੇ ਸਵੈਨਾਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਣ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਭਵਿੱਖ ਬਾਣੀ ਗਲਤ ਸਿੱਧ ਹੋਈ?
- ਪ੍ਰ 9 ਕੀ ਮਾਰਕਸ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰ 10 ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 11 ਫਰੈਡਰਿਕ ਏਜ਼ਲਸ ਕੌਣ ਸੀ? ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਸਨ?

ਗਾਂਧੀਵਾਦ

- ਪ੍ਰ 1 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਮੁੱਖ-2 ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸਦਾ ਪਿਆ?
- ਪ੍ਰ 3 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਸਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ?
- ਪ੍ਰ 4 ਚੰਗੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ?
- ਪ੍ਰ 5 ਸਤਿਆਗਹਿ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰ 7 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਕੀ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਕੱਟੜ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਨ, ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਬੰਧੀ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 10 ਸਤਿਆਗਹਿ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਜੜੂਗੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰ 11 ਹਿਜਰਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 13 ਕੀ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰ 14 ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 15 ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮਨ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਹੋਣਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਉਂ ਜੜੂਗੀ ਦੱਸਿਆ?

ਲੋਕ ਮਤ

- ਪ੍ਰ 1 ਕੀ ਬਹੁਤਮ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਲੋਕਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਲੋਕਮਤ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਲੋਕਮਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 ਲੋਕਮਤ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਜਨਤਕ ਸਭਾਵਾਂ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਮ ਲੋਕਮਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 6 ਪੈਸ ਅਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਲੋਕਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 7 ਸੁਚੇਤ ਨਾਗਰਿਕ ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਮਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 8 ਗਰੀਬ ਤੇ ਬੋਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਮਤ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ?
- ਪ੍ਰ 9 ਵਧੀਆ ਲੋਕਮਤ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਢਾਂਚਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਜੜੂਗੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਲੋਕਮਤ ਦਾ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?

ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦਾ ਨਸਲੀ ਅਧਾਰ ਕੀ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਖੇਤਰੀ ਅਧਾਰਾਂ ਤੇਬਣੇ ਦਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਐਸੇ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 5 ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਦਲ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 6 ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਦਲ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 7 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ- ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਇਕ ਦਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੈ- ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 10 ਦੋ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਬਹੁ ਦਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ?

ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ

- ਪ੍ਰ 1 ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 2 ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਕੀ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 4 ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਜਾਤੀ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਅਨਿਯਮਤ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਕਿਹੜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 6 ਲੋਬੀਇੰਗ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਧੀ ਕਿੱਥੇ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 7 ਹਿੱਤ ਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨ ਵਰਤਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 8 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 10 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਚੰਗੇ ਤੇ ਛੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ - ਸੰਸਦੀ ਸਰੂਪ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾਇਆ?
- ਪ੍ਰ 2 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਕਾਰਜ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸੰਸਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬ ਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ?
- ਪ੍ਰ 5 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਅਨਿਸਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

- ਪ੍ਰ 6 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਇਕੱਠੇ ਤੈਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਡੁੱਬਦੇ ਹਨ, ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਘਾਤਕ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 9 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 10 ਲਟਕਦੀ ਸੰਸਦ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਭਰ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰ 13 ਬਹੁ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 14 ਧਾਰਾ 356 ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਉਹਨਾਂ ਚਾਰ ਆਰਥਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 3 ਉਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸਮਾਜਕ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਹਿੱਸਾ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 6 ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ 'ਖੇਤਰਵਾਦ' ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕਿਉਂ ਜਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਭ੍ਰਾਂਸਟਾਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 9 ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 10 ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰ 13 ਕੀ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 14 ਕੀ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 15 ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕੀ ਮੁੱਲ ਹੈ?

ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੱਧਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

- ਪ੍ਰ 6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਕੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਣਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਨਵੀਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 11 ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਕੰਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 12 ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਥਾਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 13 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 14 ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 15 ਬਲਾਕ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 16 ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 17 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 18 ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 19 ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 20 ਕੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪੇਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 21 ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਅਤੇ ਐਮ.ਪੀ. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਕ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 22 73ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਦੋਂ ਪਾਸ ਹੋਈ ਤੇ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ? ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਸ ਸੋਧ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ?

ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸ਼ਹਿਰੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸਦਾ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸੰਵਿਧਾਨ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 74ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਠੀਕ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 5 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਮਹਾਂਨਗਰ ਯੋਜਨਾ ਸੰਮਤੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 7 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਮੇਅਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ/ਸੁਧਾਰ ਨਿਆਸ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਇੱਕ ਪਿੰਡ, ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਮਹਾਂਨਗਰ ਦਾ ਸਥਾਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਪਰਵਰਤਨੀ ਖੇਤਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕਿਸਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 13 ਵਾਰਡ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਾਰਡ ਸੰਮਤੀ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 14 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਣ ਦੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 15 ਛਾਉਣੀ ਬੋਰਡ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- ਪ੍ਰ 16 ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ/ਬੰਦਰਗਾਹ ਨਿਆਸ ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 17 ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 18 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 19 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 20 74ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਤੇ ਪਿਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 21 ਨਗਰ ਪਰਿਸਥਤ ਤੇ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 22 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?

ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਰੂਪ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਦੇ ਛੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤਰੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਵੇਚਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰ 6 ਕਿਹੜੇ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਦਲ ਦੀ ਮਾਣਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 7 ਕਿਹੜੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਉਣਤਾਈਆਂ/ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸਥਾਤ ਹੈ- ਪਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ- ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 10 ਸ਼ਖਸੀ ਪੂਜਾ ਦਾ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਕਿਉਂ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 12 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 13 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 14 ਇਸ ਕਥਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁੱਟਬੰਦੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 15 ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਕਿਹੜੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ?

ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ

- ਪ੍ਰ 1 ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਾਣਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਕਾਂਗਰਸ ਦਲ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਛੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨੀਤੀਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੀਆਂ ਛੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨੀਤੀਆਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਤੇ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰ 7 ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਭਾਰਤੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਨੀਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 10 ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤਰੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ? ਤੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 11 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 12 ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਤੇ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 13 ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 14 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੇ, ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 15 ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ. ਦਾ ਵਿਚਾਰਤਮਕ ਆਧਾਰ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 16 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਜਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 17 ਭਾਰਤੀ ਸਾਮਵਾਦੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਨੀਤੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 18 ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 19 ਜੰਮ੍ਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੀ ਨੀਤੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 20 ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਲਾਂ ਦੀ ਕੀ ਨੀਤੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 21 14ਵੀਂ-15ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 22 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 23 ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 24 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 25 ਭਾਰਤੀ ਸਾਮਵਾਦੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 26 ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰ 27 ਸਮਾਵਾਦੀ ਦਲਾਂ ਅੰਦਰ ਫੁੱਟ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਦੋਂ ਪਈ?
- ਪ੍ਰ 28 ਭਾਰਤੀ ਸਾਮਵਾਦੀ ਦਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 29 ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਪਿਛੜੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਰਾਇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 30 ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਲ ਕਿਵੇਂ ਵਧੀਆ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇਗਾ?

ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ

- ਪ੍ਰ 1 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਸਾਡੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰ 3 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਅਨੁਛੇਦ 51 ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 6 ਗੁੱਟ-ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 7 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਦੱਸੋ?

- ਪ੍ਰ 8 ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਕੀ ਹੈ? ਪੰਚਸ਼ੀਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਬਾਰੇ ਕੀ ਰਵਾਂਈਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 10 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਲਈ ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਣ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਹਥਿਆਰ ਹੈ, ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 11 ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਾਜੇ ਪਰਮਾਣੂ ਧਮਾਕੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 12 ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣਗੇ?
- ਪ੍ਰ 13 ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੋਪਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ?
- ਪ੍ਰ 14 ਬਸਤੀਵਾਦ ਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਖਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 15 ਨਸਲਵਾਦ ਕੀ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨਸਲਵਾਦ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 16 ਭੁਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 17 ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤਜਰਬਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ?

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਦੋਂ ਬਣਿਆ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 2 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਪੰਜ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ? ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 6 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਨ ਦਿਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 8 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਇਹ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 10 ਨਵਾਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 11 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 12 ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਗ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਰਹੇ ਹੋਣ?
- ਪ੍ਰ 13 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 14 ਭਾਰਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੁਧਾਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਾਰਕ

- ਪ੍ਰ 1 ਖੇਤਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਸਾਰਕ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਆਇਆ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸਾਰਕ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਸਾਰਕ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਸਾਰਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਜ਼ਲਾਸ (ਸੰਮੇਲਨ) ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ਸੀ?
- ਪ੍ਰ 6 ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਵਿਕਾਸ ਕੋਸ਼ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਸਾਰਕ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਸਾਰਕ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਸਾਰਕ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 10 ਸਾਰਕ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰਹੇ?

10 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ - ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਤੇ ਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ? ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭੇਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਡੇਵਿਡ ਈਸਟਨ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਕੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਕੀ ਹੈ? ਸੰਰਚਨਾ ਤੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ? ਫੀਡ ਬੈਕ ਲੂਪ (Feed Back Loop) ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ?

ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ - ਅਰਥ ਅਤੇ ਸੂਰਪ

- ਪ੍ਰ 1 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ। ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗਾਂ ਜਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ - ਅਰਥ ਅਤੇ ਏਜੰਟ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਏਜੰਟਾਂ ਜਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?

ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਆਧੁਨਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਿਵੇਚਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਭਿੱਸ਼ਟ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ? ਭਰਤੀ ਦੀਆਂ ਉੱਤਮ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਚੋਣ ਮੰਡਲ

- ਪ੍ਰ 1 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 2 ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 3 ਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਚੋਣ ਵਿਧੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸਤਰੀ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋ? ਦਲੀਲਾਂ ਸਹਿਤ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 5 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ? ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਮਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ, ਮਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਬਾਲਗ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਜਨ-ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਜਨ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਮਤਦਾਨ-ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਮਤਦਾਨ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਵਚੇਨਾ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ?
- ਪ੍ਰ 6 ਜਨ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨ ਸਹਿਭਾਗਤਾ ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੱਸੋ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 4 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ?

ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਨੇਪਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤ ਪਾਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਤਨਾਵ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਕੀ ਰਹੇ ਹਨ?

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ

- ਪ੍ਰ 1 ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ?

ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ

- ਪ੍ਰ 1 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 3 ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਭਾਰਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾਈ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਉਦਾਰਵਾਦ

- ਪ੍ਰ 1 ਉਦਾਰਵਾਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਪੁਰਾਤਨ ਉਦਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਮਾਰਕਸਵਾਦ

- ਪ੍ਰ 1 ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਢੂੰਦਾਤਮਕਵਾਦ ਉਪਰ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ‘ਅਹਿੰਸਾ’ ਸਬੰਧੀ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਪਰ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਲੋਕਮਤ

- ਪ੍ਰ 1 ਲੋਕਮਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਸਾਧਨ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਹਰੇਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਲੋਕਮਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਸਾਧਨ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਲੋਕਮਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 4 ਲੋਕਮਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਮਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਲੋਕਮਤ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਸਵਸਥ ਲੋਕ ਮਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਬਹੁ-ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਇੱਕ-ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਆਧੁਨਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਦੋ-ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 8 ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ? ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਿਹੜਾ ਤੇ ਕਿਉਂ ਸਰਵ-ਉਤਮ ਹੈ?

ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ

- ਪ੍ਰ 1 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਕੀ ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਦਬਾਓ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਕਦੋਂ ਹਿੱਤ ਸਮੂਹ ਦਬਾਓ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਦਬਾਓ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ - ਸੰਸਦੀ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਨਮੂਨਾ ਭਾਗ- ਬੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਸਿੱਧ ਕਰੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦੀ ਮਾਡਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਨਤਮਕ ਮਾਡਲ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੱਤ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਉੱਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਜਾਤੀਵਾਦ ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਜੁਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ?
- ਪ੍ਰ 5 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

- ਪ੍ਰ 1 “ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਦੋਸ਼ ਹਨ!” ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ?

ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਅਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ

- ਪ੍ਰ 1 ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 2 “ਸੰਪਰਦਾਇਕਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਫਲ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ” ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕਥਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ? ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 3 ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਲੇਖ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ- ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ

- ਪ੍ਰ 1 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਬਲਾਕ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 6 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 7 ਨਵੀਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਬੰਧੀ 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 8 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 9 ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ?
- ਪ੍ਰ 10 ਖੰਡ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

- ਪ੍ਰ 1 ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ। ਇਸ ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ 74ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਸੋਧ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਿਵੇਚਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਐਕਟ 1994 ਅਧੀਨ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- ਪ੍ਰ 6 ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਭਾਰਤੀ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ

- ਪ੍ਰ 1 ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਨਮ, ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ? ਕੀ ਇਸ ਨੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਢਾਲਿਆ ਹੈ?

- ਪ੍ਰ 3 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਗਠਬੰਧਨ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 4 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 5 ਕਾਂਗਰਸ (ਆਈ) ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ?

ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ

- ਪ੍ਰ 1 ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਰਧਾਰਕ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਗੁੱਟ-ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ? ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ? ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੈ?

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ

- ਪ੍ਰ 1 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਉਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਘ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਾਰਕ

- ਪ੍ਰ 1 ਸਾਰਕ ਕੀ ਹੈ? ਸਾਰਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 2 ਸਾਰਕ ਕੀ ਹੈ? ਸਾਰਕ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਰਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਵਰਨਾਂ ਕਰੋ?
- ਪ੍ਰ 3 ਸਾਰਕ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰਕ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ?
- ਪ੍ਰ 4 ਸਾਰਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

-----●-----